

PTUJSKI TEDNIK

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

PTUJ, 5. DECEMBRA 1974

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

374.72(497.4Ptuj)(091)(082)

LJUDSKA univerza Ptuj

Ljudska univerza Ptuj : zbornik ob 80-letnici ustanovitve : kronologija
pomembnejših dogodkov od 1939 do 2019 / [avtorji Simona Pučko ... [et al.]
; uredili Dušan Šilak, Mateja Hlupič, Petja Janžekovič ; fotografije arhiv LUP]. -
Ptuj : Ljudska univerza, 2019

ISBN 978-961-94867-0-2

1. Pučko, Simona 2. Šilak, Dušan

COBISS.SI-ID 302695936

I ♥ LUP

LJUDSKA UNIVERZA *Ptuj*

ZBORNİK

ob 80-letnici ustanovitve

Uredili:

Dušan Šilak, Mateja Hlupič, Petja Janžekovič

Sodelujoči avtorji:

Simona Pučko, Mojca Volk, mag. Andrej Korošec, Nastja Glušič, Vesna Vinko,
Tanja Božič, Bernarda Kvas, Janja Kafel, Matjaž Habjanič,
Bojan Hajdinjak, Nuška Gajšek, Oto Jurgec, mag. Dušan Brglez, Franc Veselič,
Željko Sarić, Slava Šarc, Renata Horvat, Ivan Donik, Oton Jakopec,
Sandra Travnikar, Marija Magdalenc, Saša Bezjak

DTP in oblikovanje: Petja Janžekovič

naklada: 200 izvodov

tisk: Tiskarna Ekart

fotografije: arhiv Ljudske univerze Ptuj (LUP)

lektoriranje: Darinka Rojko Pičenko

Dovoljenje za objavo reprodukcij arhivskega gradiva, št. 14/19Č, Zgodovinski arhiv na Ptuju.

Ljudska univerza Ptuj

Mestni trg 2

2250 Ptuj

spletna stran LUP: www.lu-ptuj.si

e-pošta: luptuj@siol.net

tel.: 02 749 21 50

© LU Ptuj 2019. Vse pravice pridržane.

KAZALO

Namesto uvoda, Mojca Volk, direktorica Ljudske univerze Ptuj	6
Pomemben člen ptujske izobraževalne verige, Nuška Gajšek, županja Mestne občine Ptuj	7
Ljudska univerza Ptuj in ZLUS, Bojan Hajdinjak, predsednik Zveze ljudskih univerz Slovenije	8
Izobraževalci odraslih na Ptuj, Oto Jurgec, nekdanji direktor Ljudske univerze Ptuj	9
Nekaj uvodnih besed o izobraževanju odraslih na Ptuj	10
Kronologija pomembnejših dogodkov od 1939 do 2019:	
Ustanovitveno obdobje 1939 – 1959	17
Obdobje sprememb 1960 – 1991	23
Sodobno izobraževanje odraslih 1992 – 2019	29
Udeleženci	47
Iz Knjige vtisov	50
Zunanji sodelavci	53
Za zaključek	58
Viri in literatura	59

Namesto uvoda

Pred nami je zbornik, ki priča o bogati, pestri in zanimivi zgodovini Ljudske univerze Ptuj. Bili so vzponi in padci, kot pri vsaki ustanovi s tako bogato tradicijo, in vesela sem, da smo danes na tem mestu in lahko s tako veliko ekipo predanih, ustvarjalnih in srčnih kolegov ustvarjamo nov list zgodovine. Hkrati se še kako zavedam dediščine vseh preteklih kolegov, ki so vodili ali kakorkoli drugače soustvarjali program delovanja Ljudske univerze Ptuj. Zahvaljujem se jim in cenim njihov prispevek k delovanju. Brez njih ne bi bili, kar smo.

Zbornik je, prav tako kot pohvala in zahvala prejšnjim zaposlenim na Ljudski univerzi Ptuj, pohvala in priznanje vseživljenjskemu učenju. Vidimo lahko, da so naši predhodniki že pred 80 in več leti verjeli v pomen izobraževanja tudi v odrasli dobi. Zapisi pričajo o zgodnjem poučevanju s področja kakovostnega in srečnega starševstva, vzgoje za demokratično družbo, zasledimo neformalno izobraževanje s področja gostinstva in gastronomije, organizirali so predavanja s področja demokracije, tu so se srečevali ptujski akademiki, že zgodaj so pričeli s poučevanjem različnih tujih jezikov in med prvimi verificirali javnoveljavne programe.

Z velikim upanjem gledam naprej. Tako kot nekdanj, tudi sedaj sledimo smernicam vseživljenjskega izobraževanja, tako na nacionalnem kot na evropskem nivoju. V naš program dela prav vsako leto vnašamo novosti, udeležujemo se mednarodnih dogodkov in velikokrat se zgodi, da smo izpostavljeni kot primer dobre prakse. To nam daje pohvalo za naše delo in nov elan za v prihodnje.

Četudi se torej radi pohvalimo z novimi projekti, programi, z novimi vsebinami, verifikacijami in tečaji, so naš fokus vedno bili in bodo udeleženci. Mi smo namreč tukaj za njih. Zanje se trudimo predstaviti jim uporabna znanja, krepiti njihove kompetence in s tem samozavest in samopodobo, da bi okrepljeni stopili pred delodajalca in si pridobili službo, ki bo kot naročena zanje.

To je naše največje veselje. Videti usposobljene, kompetentne, vesele in samozvestne udeležence, ki zapuščajo naše klopi in si izboljšajo priložnosti v življenju. V tem vidim naš največji doprinos.

Mojca Volk,

direktorica Ljudske univerze Ptuj

Pomemben člen ptujske izobraževalne verige

Kot se za najstarejše mesto v Sloveniji spodobi, ima Ptuj tudi na področju vseživljenjskega učenja eno izmed najdaljših tradicij. Ptujška Ljudska univerza letos namreč zaznamuje 80. obletnico samostojnega delovanja, čeprav njene dejavnosti segajo še dlje v preteklost. Izobraževanje ima na Ptujju močne korenine, dolgo tradicijo ter je konglomerat bogatih izkušenj, znanj in strokovnosti. Po stažu je pri tem sicer najstarejša Gimnazija Ptuj, ki je bila ustanovljena leta 1869. Takoj za njo pa je za vsesplošno prosveto med obema svetovnima vojnama in v začetnem povojnem obdobju skrbela tudi Ljudska univerza Ptuj. Izobraževalno ponudbo na našem območju, še posebno od konca petdesetih let naprej, nenehno širi z razvojem, spodbujanjem in bogatenjem tako formalnih kot neformalnih programov. S tem na Ptujju že nekaj desetletij skrbi za dopolnjevanje izobraževalnih možnosti, zadnja leta pa so zaposleni na Ljudski univerzi posebej dejavni na področjih vseživljenjskega neformalnega učenja, v nacionalnih in mednarodnih projektih.

Javni zavod Ljudska univerza Ptuj danes šteje 15 predanih strokovnih sodelavcev in ponuja vrsto formalnih in neformalnih izobraževalnih programov, kjer vsakdo najde kaj zase. Ponudbo vsako leto dopolnjujejo, jo prilagajajo in osvežujejo, kar kaže na zavedanje pomena spodbujanja izobraževanja in ostalih učnih aktivnosti ne le v lokalnem, temveč tudi v nacionalnem in mednarodnem kontekstu.

In ker k uspehu občine veliko pripomore tudi uspešno izobraževanje, vidim Ljudsko univerzo Ptuj kot pomemben člen ptujske izobraževalne verige, ne samo na področju izobraževanja odraslih. V zadnjih letih se Ljudska univerza vse bolj uveljavlja tudi na področju vključevanja socialno ogroženih, oseb posebne

družbene skrbi, starejših, osipnikov in dolgotrajno brezposelnih. Socialna nota je gotovo ena njenih prednosti, saj gre za zavod prijaznih, k udeležencem usmerjenih in odprtih zaposlenih. Aktivno sodelujejo pri spodbujanju trajnostnega in vzdržnostnega razvoja lokalnega okolja, in to tako mesta Ptuj kot njegovega zaledja ter ruralnega okolja. Dejavnosti in prizadevanja Ljudske univerze pridobivajo v današnjem času, ko govorimo o starajoči se družbi, še dodaten pomen. Z neformalnimi učnimi programi, dejavnostmi in projekti, ki so namenjeni starejšim, veliko pripomore k jasnejšemu uvidu in boljšemu razumevanju procesov staranja in starosti. Tudi zato se za prihodnost Ljudske univerze Ptuj ni bati.

Ob 80. jubileju Ljudski univerzi Ptuj iskreno čestitam in se zaposlenim zahvaljujem za opravljeno delo. Dragi LUP-ovci, tudi v prihodnje vam želim veliko uspehov, energije, poguma in prijaznosti, kot ste jih pokazali do zdaj. Na Mestni občini Ptuj z zanimanjem spremljamo in podpiramo vaše delo in smo ponosni na vas.

Nuška Gajšek,
županja Mestne občine Ptuj

Ljudska univerza Ptuj, članica Zveze ljudskih univerz Slovenije

Ljudska univerza Ptuj kot ena najstarejših ljudskih univerz v Sloveniji zagotavlja ne le dolgoletno tradicijo izobraževanja odraslih na Ptuju, temveč s sedežem v tem najstarejšem slovenskem mestu tudi uspešno povezuje lokalne, regionalne in nacionalne deležnike na področju izobraževanja, kulture in turističnih aktivnosti.

V ZLUS smo ponosni, da lahko letos Ljudski univerzi Ptuj čestitamo ob njeni 80-letnici, ki gotovo predstavlja vrh dolgoletnih prizadevanj, trajnostne naravnosti ter spodbujanja izobraževanja odraslih v lokalnem in slovenskem prostoru. Pred osmimi desetletji so se – takrat še s skromnimi začetnimi koraki - podali na pot izobraževanja v zavedanju, da se svet razvija ter da doseženo znanje nikoli ne zadostuje, kar je v bistvu pomenilo že tudi prve korake proti konceptu vseživljenjskega učenja. Tudi zato je tradicija izobraževanja odraslih na Ptuju tako prepoznavna.

ZLUS kot prostovoljno, nevladno in neprofitno združenje povezuje 21 ljudskih univerz v Sloveniji, ki so ene najpomembnejših organizacij za izobraževanje odraslih pri nas. Na nacionalni ravni ZLUS predstavlja in zastopa interese ter položaj članic in je tako eden ključnih strokovnih partnerjev za področje razvoja in izvajanja strategije vseživljenjskega učenja ter izobraževanja odraslih.

Ljudska univerza Ptuj je aktivna članica združenja ZLUS vse od leta 1959, se pravi od ustanovitve. V tem času smo vzpostavili nacionalno raven sodelovanja, ki jo v zadnjih letih uspešno nadgrajujemo tudi z vse več mednarodnimi projekti.

Ljudska univerza Ptuj je na tem področju še posebej uspešna, saj so le v zadnjih petih letih sodelovali v preko 30 mednarodnih projektih, predvsem s področja Vseživljenjskega učenja, bivših Grundtvig razpisov ter današnjih Erasmus+, Norveškega sklada, Evrope za državljane ter tudi razpisov s področja Ustvarjalna Evropa. Ljudska univerza Ptuj skrbi za razvoj različnih področij izobraževanja odraslih. Omeniti velja, da sodijo med vodilne izvajalce omenjene dejavnosti v Spodnjem Podravju, pri čemer predvsem v zadnjih treh letih uspešno skrbi tudi za implementacijo več nacionalnih projektov kot vodilni partner, s čimer prinašajo v lokalno okolje ne le novosti, temveč tudi nadgradnje obstoječih spretnosti in znanj odraslih, še kako pomembne za vključevanje (in obstanek) na trgu dela.

Potreba po učenju ostaja zahteva našega časa in pogoj za obstoj v modernem svetu globalizacije, tekmovalnosti in povezovanja. Zato Ljudski univerzi Ptuj želim, da tudi v prihodnje – tako uspešno kakor doslej! – opravlja odgovorno in zahtevno nalogo izobraževalne organizacije za odrasle v ptujski občini.

Čestitke, dragi LUPovci, ob jubileju - in še na mnoga leta.

Bojan Hajdinjak,
predsednik Zveze ljudskih univerz Slovenije

Osebni pogled na razvoj LU Ptuj od leta 1987 do preloma stoletja

Počaščen sem, da lahko na prijazno vabilo direktorice, orišem podobo LU Ptuj v času mojega 20-letnega službovanja. Zavod kaže danes precej drugačno podobo, kot jo je kazala Delavska univerza Ptuj leta 1987, ko sem nastopil svoj mandat direktorja.

Prostori, v katerih smo delovali, so bili nedostojni izobraževalne organizacije. Na današnjem naslovu smo posedovali zraven pisarniških prostorov le manjšo dvorano. Ostale prostore je zasedala uprava Ptujskih pekarn, na hodniku pa so stanovali podnajemniki, ki so velikokrat motili naše delo. Prostori so bili slabo vzdrževani, tla dotrajana, razsvetljava slaba, vhod temačen, lesene stopnice pa življenjsko nevarne. Kadrovska zasedba je bila daleč od optimalne, za takratni obseg dela nas je bilo kratko malo preveč.

DU se je zaradi družbenih sprememb v osemdesetih letih znašla v globoki krizi. Politično izobraževanje je zamrlo, splošna predavanja so popolnoma usahnila, nekaterim bivšim naročnikom smo postali predragi. Vpisa v OŠ za odrasle skoraj ni bilo, ker so podjetja lahko delavcem priznavala izobrazbo na osnovi izkušenj; v skrajšane programe usmerjenega izobraževanja so se lahko vpisali s končanimi 6. razredi, motivacija za vpis je izredno upadla. Stanje je bilo tako slabo, da se je v Sloveniji govorilo celo o ukinitvi delavskih univerz.

Morda se lahko pohvalim, da smo krizo uspešno prebrodili, predvsem na račun strokovnega izpopolnjevanja na osnovi zakonskih predpisov, šiviljskih tečajev in tečajev tujih jezikov. Začeli smo uvajati tržno zanimive programe, opuščali pa nerentabilne. Bolj smo bili pozorni na javne razpise in na njih tudi takoj reagirali.

Nova zakonodaja leta 1991 prinese z javnimi razpisi tudi večji posluh države za izobraževanje odraslih. Ponovno smo se verificirali, spremenili ime iz DU v LU in na novo določili naše cilje. Zakon me je tudi prisilil, da sem nadgradil svojo izobrazbo in ob delu končal fakulteto.

Spremenili smo zunanjo podobo LU, sam sem oblikoval nov logotip in postavil prvo internetno stran LU.

Z novo organizacijsko kulturo je naš ugled počasi, toda vztrajno rasel. Obnašali smo se pragmatično in takoj reagirali na izobraževalne potrebe, ki so se navadno pojavile nepričakovano. Delovali smo v okviru omejitev, ki nam jih je postavljalo okolje. Pri uvajanju novih programov smo doživljali celo nasprotovanja drugih zavodov.

V povezavi s srednjimi matičnimi šolami in pod njihovim pedagoškim vodstvom smo razpisovali in organizirali oddelke poklicnega in srednješolskega izobraževanja. Tesno smo se pri poklicnem izobraževanju povezali z Zavodom za zaposlovanje. Velik naš uspeh je bil, ko smo začeli sodelovati z EF in skupaj z njimi organizirali študij na Visoki poslovni šoli.

Prostorsko smo se razširili, opremo in pohištvo posodobili, učilnice in pisarne kolikor toliko estetsko približali obiskovalcem in se popolnoma računalniško opremili. Kadrovska struktura se je popolnoma spremenila. Vsi zaposleni so se redno udeleževali seminarjev in obveznih strokovnih srečanj. Kot zaposlenim prijazno podjetje smo tudi finančno podpirali njihov študij ob delu.

Kakovost zunanjih sodelavcev, ki so prihajali iz prosvete ali pa iz gospodarstva, se je nenehno izboljševala. Sčasoma so se otresli šolskega načina poučevanja in se začeli prilagajati odraslim.

Naj omenim, da smo nekaj časa bili praktično izključeni iz sistema javnega financiranja, posebno v času, ko se je velika občina razdelila na 16 manjših, ki so denar za izobraževanje raje namenjali drugim projektom. Le MO Ptuj je kot ustanoviteljica v celoti financirala OŠ za odrasle in k temu dodala še skromen doprinos za naše delovanje, istočasno pa nam je zaračunavala najemnino. Na srečo pa naše bolj slabe kot dobre izkušnje ustanoviteljem niso vplivale na naš optimizem.

Finančno smo si opomogli. V okolju smo doživljali neko čudno prepričanje, da se LU valja v denarju in kmalu so nekatere politične stranke menile, da je čas za menjavo direktorja, zato sem imel tudi manjše težave pri reelekcijah.

Zaradi zgodovinskega spomina moram priznati, da smo delali tudi napake, vendar nismo nikoli prekoračili zakonskih okvirov in nikoli se nismo spuščali v brezobziren konkurenčni boj.

Danes tudi vidim, da smo premalo agresivno popularizirali naše delo. Naj navedem samo en primer: med prvimi v Sloveniji smo v sodelovanju z EF in tujim partnerjem preko internetne povezave izvedli konferenco na daljavo, vendar o dogodku ni poročal niti en medij. Bili so torej slabi in bili so dobri časi. Iz spomina bi najraje izbrisal težke pogovore o najemninah, prosjačenja za dodatna sredstva pri financerju, nekatere arogantne profesorje iz Ljubljane, zagovarjanja na sodišču, obiske inšpektorjev, težave z golobi...

Z veseljem pa se spominjam pogovorov s predavatelji in druženja z udeleženci, na primer z varnostniki pri praktičnem streljanju, strašnega izpita za strojnike kotlov v Ljubljani, elegance na zaključnem izpitu kuharjev v hotelu Mitra; najbolj

pa se spominjam veselja in ponosa udeležencev ob slavnostni podelitvi diplom. Na koncu pa moram priznati, da sem pri izredno raznolikem delu dostikrat počel stvari, ki jih kot profesor likovne pedagogike nisem razumel najboljše, kot je na primer marketing ali krizno vodenje ali delovno pravo; vendar te pomanjkljivosti niso nikoli kritično prizadela mojega delovanja.

Zavedam se, da s tem zapisom lahko prekoračim mejo skromnosti, vendar me razveseljuje le en majhen podatek, ki govori, da je DU v letu 1987 gostila le 290 udeležencev, po 17 letih pa je njihovo število šestkratno naraslo. Ostalim dolgočasnim statističnim podatkom pa sem se pri mojem zapisu zavestno odpovedal, kajti podatki so javno znani drugje.

Trdno sem prepričan, da LU čaka lepa prihodnost.

Oto Jurgec,
direktor Ljudske univerze Ptuj 1987 – 2003

Stavba Ljudske univerze Ptuj na Mestnem trgu na Ptuju. Foto: arhiv LUP.

...v Ptuj, ki pa ni iden-
prej imenovanim Fer-
Qualandrom. Razen teh
idemo še šestega Qualan-
minorita v Ptuj, ki je
redovno oblačilo leta
je umrl 14. februarja
Ptuj. Od tega je mino-
samostan podedoval tudi
drovo hišo v Ptuj v
vi ulici, ki je tedaj nosila
Qualandri so jo dobili v
grofov Thurnov, lastni-
arnišča in Pobrežja pri

rti Ivana Karla Qualan-
1696 je dobil Zavrč nje-
at Franc Ksaver — Alojz
dro.

a Marka Antonija Qua-
se je poročila s Sigmun-
riderikom Pozaner von
al, ki je bil tudi Ptujčan
aroval za luč pred kipom
v samostanu v prvem
opju na hodniku 200 gol-
d, pozneje pa še 500 goldi-
v, pozneje pa še 500 goldi-
v. Ob teh daritvah, samo-
in cerkvam — spoznava-
ko je religiozni duh tistih
ijal na kopičenje cerkve-
ogastva in vplival, da so
in samostani postali za-
ne umetnosti.

na Barbara von Ehrental
Marka Qualandre) je s
testamentom od 23. julija
redila, da jo pokopljejo v
farni cerkvi ob strani
a očeta Alojza Marenzi.
zapuščino je razdelila do
etjine med otroke, drugo
o minoritom in tretjo do-
ncem.

smrti že imenovanega
Ksaverja — Alojza Qua-
leta 1737 ali 1738, je vdo-
ledovala Zavrč, ki je bil
00 let last Qualandrov v
Najbrž ga je Franc kupil
oritov, katerim pa je kup-
stal dolžan. Zadoližil se je
h za 11.740 goldinarjev ter
al dne 19. novembra 1749
ti navedenim redovniškom
osestva z vsemi pravica-
o, da so bili zastavni imet-
avrske graščine ptujski
ti skozi dolgo dobo, ven-
znano do kdaj.

f Anton je umrl 12. no-
a 1756., ko so ga zelo tla-
lgovi. Vendar si je nje-
vdovala Ana Marija opo-
saj je dala za dojo vsaki

HVALENI SMO ZA VSE, KAR SMO PRIDOBILI V TABORU PREDVOJAŠKE VZGOJE V PTUJU

Ob vrnitvi s taborjenja pred-
vojaške vzgoje želim za Tednik
napisati nekaj vrstic o svojih
vtisih. Meni je taborjenje pred-
vojaške vzgoje v Ptuj v četrti
izmeni zelo ugajalo in je bilo pri-
jetno. Na taborjenju sem si pri-
dobil dosti znanja, za kar mi ni
in mi ne bo žal. To znanje ob-
sega zgodovino naše narodno-
osvobodilne borbe, notranjo in
zunanjo politiko, razvoj drugih
dežel in njihovo družbeno uredi-
tev, borbo posameznih narodov
za neodvisnost itd.

Za vse to znanje, kolikor smo
si ga pridobili v štirinajstih
dneh, se imamo zahvaliti naše-
mu politkomisarju Bagarju Fe-
liksu. Zelo se je trudil, nam pre-
daval in pojasnjeval, da bi za-
res dosegli lepe uspehe. Se bi šel
na predvojaško vzgojo, le žal
je drugi učni letnik že končal.
Glede zunanjih predavanj iz
vojaškega programa in prakti-
čnega dela zasluži priznanje
desetarja Miletič Rado in Vasič
Rado, ki sta se zelo trudila, da bi

si pridobili čim več znanja, ki
nam bo zelo koristilo pri voja-
kih.

Priredili smo tudi športni dan,
na katerem je bilo več tekmo-
vanj — atletskih disciplin, ki so
zelo razigrale naše mladince.
Obiskali smo tudi ptujski muzej
in njegove znamenitosti, ki mi
bodo ostale v spominu. Ogledali
smo si tudi film v ptujskem ki-
nu »Od Aljaske do Mehike«,
pred odhodom pa še film »Od
monarhije do republike«. V na-
črtu je bilo tudi kopanje, kar
pa se žal ni moglo izpolniti za-
radi slabega vremena oz. po-
manjkanja časa.

Želim poudariti, da mi bo zad-
nji letnik taborjenja predvojaške
vzgoje ostal vedno v lepem spo-
minu. Tu smo preživeli mnogo
lepega in pridobili mnogo kor-
istnega, za kar najlepša hvala
vsem, ki so se trudili z nami!

Nova vas pri Markovcih 79,
20. avgusta 1964.

Solna Konrad

Prostor pred »Belim križem« je dobil z zgradbo Merkurjeve
»Opreme« novo lice

Vojaka - rekrutom

Kmalu bo minilo leto, kar slu-
živa svoj vojaški rok v Šubotici,
v prelepem mestu ravne Vojvodine.
Prav dobro se počutiva, ker
je lepo biti vojak, posebno sedaj,
ko se odneva v dan modernizira
način našega življenja.

V splošno imamo živahno kultur-

kakšno besedo rekrutom, ki se
nam bodo v kratkem pridružili v
vojašnicah. Pridite veseli v novo
okolje in naj vas ne moti žalostno
slovo od domačih. Hitro se boste
vživeli v novo življenje. Stari vo-
jaki vas bomo pričakali z odprti-
mi rokami.

ga nova četa navajamo: so-
delovane s trgovskimi podjetji
pri organizaciji demonstracij-
skega centra v Ptuj, organizi-
ranje raznih tečajev in seminar-
jev za potrošnike, za polkvali-
fikacijo kuharic šolskih in
obratnih kuhinj, pomoč obrat-
nim kuhinjam pri sestavi so-
dobnih jedilnikov oziroma eno-
lončnic, organiziranje raznih
predavanj o sodobni prehrani
in gospodinjskih pripomočkih.

MF

**Dopisujte v
TEDNIK**

Osebna kronika

ROJSTVA

Rodile so: Erna Rimele, Kr-
čevina 9 — Suzano; Elizabeta
Jelen, Gruškovje 133 — Milana;
Rozalija Fideršek, Breg 30 —
Zdenko; Ana Jurgec, Gruškov-
je 50 — Borisa; Marija Fijačko,
Krempljeva 5 — Suzano; Mari-
ja Cihal, Sp. Hajdina 84 — Si-
mono; Jožefa Primožič, Budi-
šček 43 — Stanka; Neža Zalar,
Krambergerjeva pot 3 — Lili-
jano; Angela Feguš, Podlehnik
71 — deklco; Katarina Kolarič,
Grajensčak 81 — Katarino; Ma-
rija Leskovar, Lovrenc 108 —
Alojza; Antonija Toplak, Kolo-
dvorska 8, Ormož — Blanko;
Pavla Vinko, Gorišnica 43 —
deklco; Justina Zidarič, Sredi-
šče 102 — Mirjano; Marija Ko-
rošec, Markovci 49 — deklco;
Marjana Prejac, Pragersko 82 —
Gorazda; Elizabeta Ribizel, Pre-
žernova 13 — Albino; Frančiška
Ramsel, Muretinici 50 — Janka;
Kristina Vidovič, Gradišče 11 —
Sonjo; Ida Jurgec, Askerčeva
10 — dečka; Kristina Filičič,
Mali Brebrovnik 6 — Zvonka;
Antonija Belšak, Gorenjski vrh
31 — Igorja; Terezija Tešak,
Tešaki vrh 5 — Silvo; Mladen

Te dni se konča tečaj predvo-
jaške vzgoje mladincev s področ-
ja občine Ormož. Okrog 300 tečajnikov je bilo pod šotori na Oto-
ku, kjer so dobili osnovno znanje za bodoče slušbovanje v JLA.

Delavska univerza Ptuj ob za- četku nove sezone

Pred maloštevilnim kolekti-
vom Delavske univerze Ptuj so
za tekoče izobraževalno obdobje
velike naloge. Organizirati je
treba, kot je predvideno, 11 od-
delkov za odrasle za dopolnje-
vanje osnovnošolske izobrazbe.
Za odrasle bosta delovala 2 pr-
va oddelka srednje ekonomske
šole, en drugi oddelk, en oddel-
ek administrativne šole in en
oddelk srednje medicinske šole.
Za pomoč pri izrednem štu-

diju na višjih solah bodo sode-
lovali razni inštruktažni oddel-
ki. Pripravljenih bo več tečajev
za tuje jezike po neposredni me-
todi. V sklopu Delavske univer-
ze bo delovalo več oddelkov ve-
černe politične šole, organizira-
nih bo celo vrsta seminarjev za
družbeno in ekonomsko izobra-
ževanje članov raznih kolekti-
vov in podjetij. Organiziran je
izobraževalni center za potroš-
nike, ki že opravlja svoje na-
loge. Skupno z Zvezo Svobod in
prosvetnih društev bo Delavska
univerza organizirala različne
oblike za kulturno-estetsko
vzgojo, skupaj z Društvom pri-
jateljev mladine in stanovni-
ske skupnosti pa bo organizi-
rala poljudne šole za starše in
šole za življenje. Obrambno
vzgojo bo organizirala skupno
z občinsko skupščino Ptuj, z od-
delkom za narodno obrambo,
Združenjem rezervnih oficirjev
in podoficirjev in bo vključevala
tudi obveznike predvojaške
vzgoje. Skupno z Avto-moto
društvom Ptuj bo Delavska uni-
verza organizirala več ciklusov
za prometno-preventivno vzgo-
jo v vseh solah in v izobraže-
valnih centrih občine Ptuj. Gle-
de zdravstvene vzgoje bi želela
sodelovati z Zdravstvenim do-
mom v Ptuj in z organizacijo
občinskega in mestnega odbora
v Ptuj, je pa že našla agilne
sodelavce iz vrst zdravstvenih
delavcev. Dobro poznani v izo-
braževalnih centrih so že: dr.
Nada Pavličeva, dr. Ljuba Neu-
daneževa in dr. Biljana Dolen-
čeva. Predavanja o zobovju bo
imel strokovnjak dr. Vinko
Brenčič. V podeželskih izobra-
ževalnih centrih je veliko zani-
manje za izobraževanje s pod-
ročja kmetijstva, zato pričakuje
Delavska univerza, da bo našla
več razumevanja in predavate-
lje pri Društvu kmetijskih in-
ženirjev in tehnikov.

Oblike izobraževanja odraslih
se vedno bolj razraščajo in že-

POROČILA

Poročili so se: Jožef Eržen,
Rajčeva 14 — Gera Bedrač, Nji-
verce 1; Alojz Cajnko, Mežgov-
ci 3 — Marija Kojc, Ptuj, Sel-
ska 23; Vladimir Robar, Videm
— Marija Klajnšek, Videm;
Martin Rakuš, Nova cesta 14 —
Veronika Kamenshek, Maribor-
ska 33.

SMRTI

Umrli so: Franc Sužnik, Kr-
čevina 71, roj. 1894, umrl 25. av-
gusta 1964; Vinko Car, Veliki
vrh 10, roj. 25. marca 1964, umrl
29. avgusta 1964; Elizabeta Mla-
kar, Spolenjakova 16, roj. 1915,
umrla 31. avgusta 1964; Ivana
Vuzem, Belski vrh 14, roj. 1922,
umrla 30. avgusta 1964; Eliza-

**Nekaj uvodnih besed
o izobraževanju odraslih na Ptuj**

Ne glede na to, kako ga dojemamo, je učenje proces, ki dejansko poteka skozi vse življenje. Veliko je še danes takšnih, ki enačijo učenje samo s sedenjem v šolskih klopih. Če pa si vzamemo le malo časa za razmislek, hitro pridemo do ugotovitve, da smo vsak dan izpostavljeni množici informacij, hotenih ali ne, iz najrazličnejših virov. In tako je bilo skozi vso zgodovino človeštva, čeprav je danes teh informacij neprimerno več, kot jih je bilo še pred nekaj desetletji. Če hočemo ali ne, vsaj nekatere izmed teh informacij ponotranjimo, o njih razmišljamo, se o njih pogovarjamo ..., se jih torej naučimo.

Na Slovenskem je imelo izobraževanje odraslih pred nekaj stoletji podoben značaj kot drugje po Evropi; poučevanje običajnih ljudi je bilo v glavnem namenjeno učenju pisanja in branja za potrebe verske, etično-moralne vzgoje in naukov ter osnovam računanja. Pozornost so namenjali še vzgoji staršev, umnemu

Stavba Narodnega doma, na vogalu Vošnjakove in Jadranske ulice, ok leta 1910
ZAP, Fototeka, zbirka razglednic.

gospodarjenju v kmetijstvu, vinogradništvu, obrti ... Takšne izobraževalne vsebine za "preproste ljudi" so se nato obdržale kar lep čas, poučevanje pa je do 19. stoletja ponavadi potekalo izven formalnih šolskih klopi, najpogosteje v župnišču, pri čemer so bili prvi učitelji v pretežni meri duhovniki. Poznali so tako imenovane nedeljske šole. Plemstvo pa je seveda bilo deležno posebne vzgoje in izobrazbe, prav tako mestni patriciji.

Vsekakor drži, da je izobraževanje odraslih, kot ga razumemo in poznamo danes, dokaj kratkega veka. Torej, kar zadeva umestitve v sistem, zakonodajo, financiranje, ustrezno infrastrukturo, samo izobraževalno ponudbo izvajalcev..., lahko rečemo, da ne sega dlje kot kakšnih 40 let nazaj v preteklost, raje še kakšno leto manj. Po mnenju strokovnjakov izobraževanje odraslih vse do 80-ih let 20. stoletja ni bilo obravnavano kot posebej ločeno področje. Za nameček ga kot posebno obliko izobraževanja mnoge države priznavajo šele zadnja leta.

Temu primerne so bile tudi izobraževalne vsebine, oblike in metode za odrasle, saj je poučevanje v glavnem potekalo v obliki posamičnih predavanj, tečajev in seminarjev, dotikali pa so se najrazličnejših področij. Če si jih malce podrobneje ogledamo, dobimo občutek, da so v preteklosti precej naporov namenjali dvigu splošne razgledanosti med odraslimi, saj so predavanja in tečaji obsegali področja zdravstva, higijene, umetnosti, glasbe, plesa, zgodovine, pozornost so posvečali dogodkom po svetu in doma, pa tudi tujim jezikom, naravi, gospodinjstvu, odnosom med spoloma, pozneje pa tudi že čisto konkretnim znanjem, potrebnim za delo. Tako se npr. na Ljudski univerzi Ptuj dokaj zgodaj pojavi ekonomska šola, ki jo imamo še danes.

Lahko rečemo, da je izobraževanje odraslih izviralo bolj iz posameznih potreb delavcev, političnega sistema, sindikatov in ne iz njegove razsežnosti in medsebojne povezanosti, kar tudi danes še ni dojet v celoti. Da je pred sistemsko ureditvijo izobraževanja odraslih temu bilo tako, se vidi tudi v pomanjkanju same ideje, paradigme o izobraževanju odraslih in temu ustrezno

tudi v pomanjkanju andragoškega znanja in strokovnjakov, saj imajo odrasli drugačen pristop in motivacijo do učenja. Vendarle pa je vse skupaj imelo nadvse ugoden učinek na samo izobraževanje odraslih, njegov razvoj ter nova andragoška znanja in prakse.

Ljudska univerza Ptuj letos (2019) obeležuje častitljivo 80. obletnico samostojnega delovanja v izobraževanju odraslih, ne glede na to, da je bila uradno ustanovljena kar štirikrat. Organizirane izobraževalne dejavnosti, namenjene odraslim lahko na Ptuj zasledujemo še dlje v preteklost, saj jih nekateri viri omenjajo že v letih 1924/25, nekateri pa jih postavljajo celo na sam začetek 20. stoletja. Predavanja za odrasle so takrat organizirali posamezni predavatelji na lastno pobudo, društva, cehi, knjižnice, čitalničarji in podobno. Koliko so bila predavanja pred več kot stoletjem uspešna, je težko govoriti, a npr. zapis iz leta 1909 piše, da: ".../odbor za poljudna predavanja na univerzi v Gradcu ima velik izbor predavanj raznih strok /.../ pošilja predavateljem po Štajerskem /.../ na željo. (Neke vrste ljudska univerza: op. ZAP) Ptuj pa nima smisla za te vrste kulturne dejavnosti /.../ ob nekem takem predavanju je bila dvorana skoraj prazna". Zapisu je bil priložen še tiskan prospekt predavanj.¹

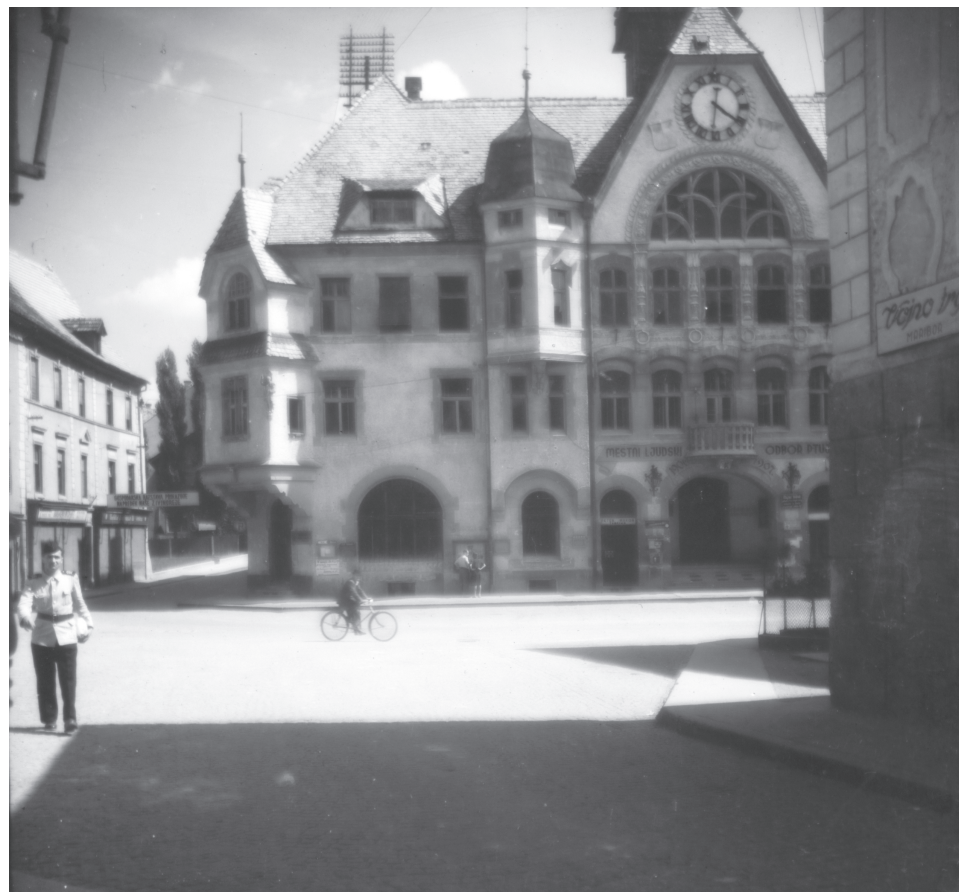
Nikakor pa ne gre vsega soditi le po tem zapisu, saj ne malo kje drugje piše, da so Ptujčani radi obiskovali umetniška predavanja, predvsem glasbena in gledališka. O takšnih in celi vrsti drugih prosvetnih dejavnosti, namenjenih odraslim, nam v sklopu narodnega buditeljstva že priča tudi delovanje ptujske Narodne čitalnice, ustanovljene 13. julija 1863.

Seveda si vseh teh najrazličnejših izobraževalnih oblik za odrasle iz bolj oddaljene preteklosti danes ne prilajčamo mi v celoti. A ker je šlo za organizirana srečanja in pestro prosvetno ponudbo, namenjeno odraslim, lahko v njihovih organizatorjih in izvajalcih tudi mi vidimo svoje predhodnike.

¹ Zgodovinski arhiv na Ptuj, SI_ZAP/0005/030/00053, Oznaka spisa: 3130-5-1909, AŠ 161.

Zanimiv je pregled nekdanjih izobraževalnih vsebin, ki veliko povedo o duhu svojega časa. Tako so na primer v prvih letih ustanovitve Delavske univerze (1959) kar nekaj prostora v učnih načrtih namenili zdravstvenim izobraževanjem, družinski vzgoji in vzgoji med spoloma, česar je v poznejših letih občutno manj. Se pa v 60-ih in 70-ih letih množijo razne politično-ideološke vzgojne vsebine.

Sčasoma stalnica postajajo izobraževalne vsebine, ki jih kot Ljudska univerza prepoznamo še danes: jezikovni tečaji, ekonomska šola.

Ptujski Mestni trg poleti. Foto: Alojz Janžekovič, 1952.

**Kronologija pomembnejših
dogodkov od 1939 do 2019:**

Ustanovitveno obdobje 1939 – 1959

Ljudska univerza Ptuj je bila kot samostojna prosvetna ustanova, namenjena odraslim, uradno ustanovljena na pobudo ptujskih akademikov v petek, 13. januarja 1939. Slovesnost je potekala v sokolski dvorani "Mladike", ko so na ustanovnem občnem zboru izvolili predsednika Ljudske univerze in imenovali njen novi odbor, ki so ga sestavljali predstavniki delavstva, železničarjev, obrtnikov, trgovcev, učiteljstva in kmečke mladine. Dva člana sta bila imenovana še iz sestave prejšnjega odbora, saj je bila 3. oktobra 1937 Ljudska univerza Ptuj ustanovljena kot podružnica mariborske Ljudske univerze. Namen samostojne ustanove je bil širiti splošno izobrazbo med vse sloje prebivalstva, kar bi dosegli predvsem z najrazličnejšimi predavanji, strokovnimi tečaji, poučnimi izleti ... Posebej so želeli organizirati debatne večere, kamor so v goste vabili različne strokovnjake, sploh pa so si želeli domačih. In kot so zapisali: "bo s takim programom in takim delom Ljudska univerza v Ptujju gotovo žela obilne sadove". Nenehno pa so poudarjali potrebo po izdatnejši denarni podpori s strani mestne občine, iskali pa so jo tudi pri različnih društvih in jo pridobivali s članarino.²

Svoje izobraževalno delo pa je samostojna Ljudska univerza Ptuj opravljala le kratek čas, saj je 6. 4. 1941 druga svetovna vojna zajela tudi naše kraje. Pretežen del slovenskih dežel je tedaj prišel pod Nemčijo in takratne nemške oblasti niso dovoljevale niti pisanja ali branja, kaj šele izobraževanja v slovenščini, pač pa je vse to potekalo izključno v nemškem jeziku. 10. maja 1941 je Gauleiter, torej šef civilne uprave na Spodnjem Štajerskem, dr. Siegfried Uiberreither, ustanovil Štajersko domovinsko zvezo, za Ptuj Steirischer Heimatbund, Kreisführung Pettau. Na Ptujju je Zveza imela sedež v Minoritskem samostanu, funkcionarje Zveze in oficirje njenih oboroženih oddelkov (Wehrmannschaft) pa so šolali na gradu Vurberk. Tudi zato sta bili obe stavbi tarči zavezniških bombardiranj v začetku leta 1945. Naloga Zveze je bila "duševno, duhovno in politično voditi ljudi in jih pripraviti za zavestne državljane rajha in polnovredne člane nemške narodne skupnosti".³

² Slika, vir: <<http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-ON5SPATT>

³ Vir: Wikipedija, Štajerska domovinska zveza, (2014): https://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%A0tajerska_domovinska_zveza

V tem duhu je bilo urejeno tudi šolstvo, ki je že za najmlajše organiziralo obvezne vrtce. Germanizacija v vrtcih in šolah je bila izredno temeljita in dosledna vse do zadnjega dne vojne, zato ne preseneča, da so takoj po vojni imeli slovenski učitelji nemalo težav, saj veliko otrok ni več znalo slovensko. Tudi odraslim so takratne oblasti namenile veliko pozornost in so zato za njih organizirale različna politično- ideološka predavanja, tečaje in ogleda filmov, posebej pa so za ponemčenje skrbele obvezne večerne šole nemškega jezika. Torej je tudi v tem obdobju potekalo svojevrstno izobraževanje odraslih, seveda duhu časa in ideologiji primerno.

Kaj kmalu po vojni, oktobra 1945, je prišlo do druge uradne ustanovitve pod starim imenom – Ljudska univerza v Ptujju. V ta namen je bil 16. oktobra 1945 okrajni sestanek iniciativnega odbora za ustanovitev Ljudske univerze Ptuj, ki ga je vodil prof. Kolarič. Ustanovili so odbor, kateremu je predsedoval prof. Uršič, imenovali so še tajnika in blagajničarko, pri delovanju univerze pa so sodelovali tudi zastopniki vseh kulturnih ustanov, sindikalnih organizacij, ostalih masovnih organizacij, zastopnik vojske in mestnih četrti. Določili so čas predavanj, in sicer so potekala vsako sredo ob 20. uri v prostorih Mestnega gledališča. Lastnih prostorov LUP takrat še ni imela. V začetku delovanja so poleg politično-ideoloških potekala tudi poljudna predavanja, kot npr. o obnovi domovine, o arheologiji, o pomenu čebelarstva v slovenskem gospodarstvu, o prehrani v ptujski bolnici in državni skrbi za nemočne. Obravnavali so predloge zakona o "pobijanju nedopustne špekulacije", prirejali glasbene večere, organizirali predavanja o tradiciji ljudske oblasti pri Slovencih, o zgodovini, umetnosti, o dogodkih doma in po svetu, v Sovjetski zvezi, radioamaterska predavanja, pogovore o filmu in še več drugih. Iz zapiskov Kratke kronike Ljudske univerze v Ptujju 1945/46 se vidi, da so nekatera predavanja pritegnila veliko množico Ptujčanov in okoličanov, zavlekla pa so se lahko krepko čez polnoč.⁴

⁴ Vir: Zgodovinski arhiv na Ptujju (ZAP), SI_ZAP/0074 Delavska univerza Ptuj 1945-1999, AŠ1, OV1

Vendar je konec 40-ih let delo Ljudske univerze Ptuj tako rekoč zamrlo in šele po dveh letih zastoja ponovno zaživel. Novembra 1950 so stari odbor zamenjali z novim, za njegovega predsednika so imenovali prof. Krajnčiča, ki je bil dotedanji ravnatelj gimnazije. S ponovnim delom, tako so zapisali, je bil tako rešen pereč ljudsko-prosvetni problem. Zastavili so si kar ambiciozen izobraževalni program, ki je zajemal široko paleto najrazličnejših področij. Tako so na primer izvedli naslednja predavanja in dogodke: "O vzgoji spolne morale pri naši mladini, Prešernov večer, Naša in svetovna literatura v dobi romantike, Znanost in praznoverje v biologiji, Nekaj o slovenskem pravopisu, O tiskarstvu in novinarstvu, O glasbi, Razumevanje vsebine skladb, Kriminaliteta v našem kraju pred drugo sv. vojno in po njej, Perspektive v razvoju sadjarstva pri nas, Vodna energija v Jugoslaviji, Otroške bolezni, Zgodovinske zanimivosti iz Ptuja, Psihologija v vsakdanjem življenju (materializem, idealizem), Zdravilna zelišča, Gozdovi v Jugoslaviji, Literarni večer, O likovni umetnosti". Ena izmed zadanih nalog je bila tudi organizacija tečajev tujih jezikov, in sicer angleškega, nemškega in francoskega.⁵

Leta 1959 je Občinski ljudski odbor v Ptuj sprejel osnutek Pravil Delavske univerze v Ptuj, ki je določal, da mora ustanova usmeriti svoje delovanje na politično vzgojo državljanov, širiti znanja s področja tehnike, znanosti in kulture, organizirati izobraževalne centre v tovarnah in izven njih ter v pošolsko izobraževanje odraslih.⁶

⁵ Vir: Ptujski tednik: glasilo Osvobodilne fronte za ptujski okraj (05.01.1951), letnik 4, številka 1. URN:NBN:SI:DOC-3LSMSAA8 from <http://www.dlib.si>

⁶ Vir: ZAP, SI_ZAP 0074 Delavska univerza Ptuj 1945-1999, AŠ5, OV33

Izobraževalnih centrov so ustanovili 17, in sicer v Cirkovcah, Lovrencu, Majšperku, Muretincih, Zavrču, Cirkulanah, Gorišnici, Destrniku, Vidmu, Dornavi, Stopercah, Selah, Markovcih, Juršincih, Podlehniku, Žetalah in Leskovcu. V teh centrih so organizirali in izvajali pestre izobraževalne vsebine, največkrat v obliki predavanj in tečajev: jezikovni tečaji, kino-operaterski tečaji, dopisne šole, zdravstvena predavanja, seminarje za predavatelje, seminarje o statutih, politične šole, mladinske politične šole, ekonomsko šolo za odrasle.⁷

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII. Štev. 12	TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67 UPRAVE 28-67 POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409	Maribor, ponedeljek 16. januarja 1939	NAROČNINA NA MESEC: Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din, dostavljen na dom 12.— din, tujina 25.— din	Cena din 1.—
-----------------------	--	---------------------------------------	--	-----------------

Delo podružnice „Ljudske univerze“ v Ptuj

DELO PODRUŽNICE »LJUDSKE UNIVERZE« V PTUJU IN NJENA OSAMOSVOJITEV Z USTANOVNIM OBČNIM ZBOROM 13. JAN.

V petek je bil v sokolski dvorani »Mladike« ustanovni občni zbor »Ljudske univerze« v Ptuj, ki je bila dosedaj podružnica mariborske. Bila je ustanovljena po iniciativi ptujskih akademikov 3. okt. 1. 1937.

Delovanje »Ljudske univerze« v Ptuj se je naslanjalo na delo in izkušnja mariborske »Ljudske univerze«. Predavali so

tudi predavatelji, ki so govorili v Mariboru.

V lanskoli sezoni je bilo 13 predavanj. »Ptuj v politični zgodovini Stajerske« (prof. Baš), »Ameriška svoboda in dolar« (dr. M. Vidmar), »V deželi polnočnega meseca« (prof. J. Mlakar), »Vprašanje in problemi pravega narodnega gospodarstva« (dr. A. Gosar), »M. Gorki« (dr.

Večernik, 16.1.1939. Vir: dlib.si

⁷ Vir: ZAP, SI_ZAP 0074 Delavska univerza Ptuj 1945-1999, AŠ2, OV10

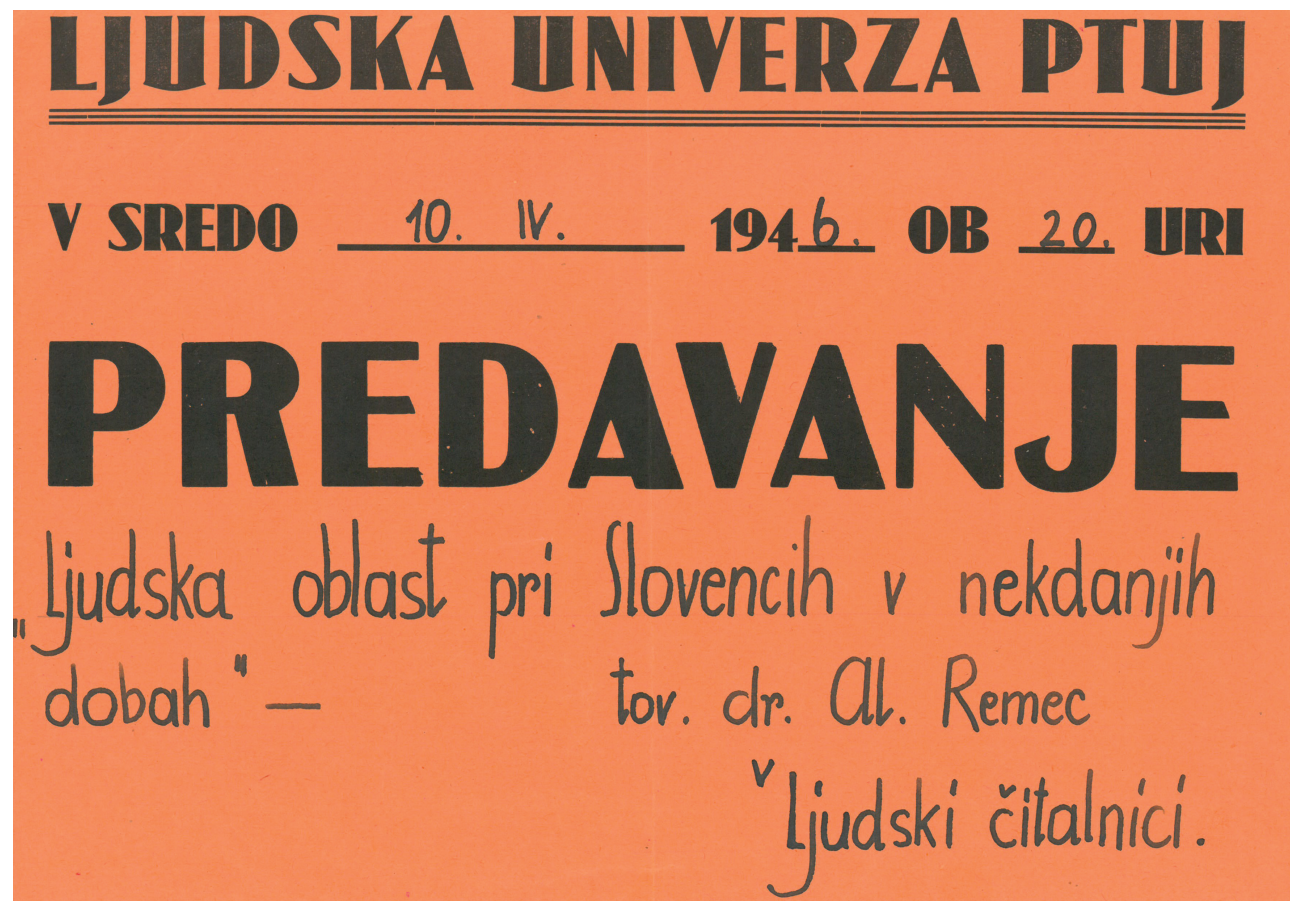
Na odmevnejša predavanja so vabili tudi z vabili in letaki, kakor - poleg drugih sodobnih načinov oglaševanja - počnemo še danes. Ko smo torej v času trajanja projekta Center vseživljenjskega učenja Podravje, 2008–2013, po večini teh naselij organizirali in opremili TVŽU (točke vseživljenjskega učenja), smo pravzaprav sledili že utečeni tradiciji.⁸

26. junija 1959 je Ljudski odbor v Ptuj u imenoval začasni upravni odbor delavske

univerze z nalogo ustanovitve Delavske univerze tudi v Ptuj. Po tedanjem prepričanju so delavske univerze do tedaj pokazale izredne uspehe pri izobraževanju odraslih. Naloge ptujske Delavske univerze so bile organiziranje in izvajanje stalnih seminarjev za člane delavskih svetov in upravnih odborov, za polkvalificirane in kvalificirane delavce pa priprava in izvajanje vrste tečajev z namenom, da bi jim omogočili pridobivanje višje strokovne izobrazbe. Pod redne dejavnosti Delavske univerze so sodila tudi poljudno-znanstvena predavanja, in

sicer poleg predavanj s področja tehnike, kmetijstva zdravstva, industrije, združništva, opisov dežel in ljudstev, književnosti, glasbe, slikarstva, kiparstva, gledališča in filma, organizirali so še predavanja za starše, kar pa je bila že ustaljena praksa. Organizirana je bila osnovna šola za odrasle, in sicer po učnem načrtu višjih razredov OŠ. Izražena je bila tudi želja po ekonomski srednji šoli, ki bi potekala v popoldanskem času, z delom pa je nadaljevala šola za tuje jezike. S takšno organiziranostjo so sledili napotkom VII. Kongresa KPJ o izobraževanju odraslih, ki pravi, da je postopno potrebno zmanjševati razlike med umskim in fizičnim delom.⁹

Skupščina občine Ptuj je nato 23. julija 1959 izdala Odločbo o ustanovitvi zavoda, ki ga je ustanovil Občinski ljudski odbor Ptuj pod imenom Delavska univerza. Pod tem imenom nas še danes mnogi, predvsem starejši, prepoznajo. Njen sedež je bil na Osojnikovi cesti 1. Njena osnovna dejavnost je bila, skladno z naštetim, organizacija tistih izobraževalnih

Tako smo oglaševali nekoč. Foto: Zgodovinski arhiv Ptuj.

⁸ Vir: ZAP, SI_ZAP 0074 Delavska univerza Ptuj 1945–1999, AŠ1, OV5.

⁹ Vir: Ptujski tednik: glasilo Osvobodilne fronte za ptujski okraj (26.06.1959), letnik 12, številka 25. URN:NBN:SI:DOC-W81HWBBC from <http://www.dlib.si>

dejavnosti, ki omogočajo občanom stalno izobraževanje in izpopolnjevanje družbeno političnih, strokovnih in splošnih znanj. Tudi splošno prosvetljevanje, prirejanje občasnih poljudno-znanstvenih in političnih predavanj ter organizacija jezikovnih tečajev je bilo zaupano Delavski univerzi.¹⁰

Že novembra tega leta so za mlade starše odprli Šolo za starše. Njene vsebine so pred tem izvajali v obliki posameznih predavanj. Pred uradnim odprtjem šole so opravili vse potrebne organizacijske in programske aktivnosti. Pri tej šoli je šlo za cikel vzgojnih in znanstvenih predavanj, ki so potekali decembra, januarja, februarja in marca. Poslovni čas za stranke je bil ob ponedeljkih, sredah in petkih med 15.30 in 19.00. Za vključitev pa so postavili pogoj, in sicer redno obiskovanje predavanj. Ob zaključku šole so udeleženci prejeli diplome.¹¹

Predavanje v Ljudski univerzi v Ptuj

„Sodobno gledanje na spolno vzgojo“

Predaval bo dr. Pertl Eman iz Maribora

Naslednje predavanje v ptujski Ljudski univerzi bo 23. januarja ob 19. uri v sindikalni dvorani železničarjev. Predaval bo znani pedagog in zdravnik dr. Eman Pertl iz Maribora o temi »Sodobno gledanje na spolno vzgojo«.

Predavanje bo prav gotovo zanimalo vse, ki se bavijo z vzgojo mladine, predvsem pa naše starše, ki jim čisto posebej ob teh vprašanjih manjka prave orientacije. Morda bo kdo dejal, da je razpravljanje o tem odveč. Res ne bi kazalo, da bi obravnavali vprašanje spolne vzgoje ločeno od vseh drugih vprašanj družbene morale, kot so to delali nekoč in povzročili s tem več škod kot koristi, vendar nas nesrečni primeri, ki izvirajo iz nevednosti, iz nesmiselnih predsodkov ali celo iz starega

zarjajo, da je treba o tem spregovoriti resno besedo. Predvsem so poklicani, da govore o tem razgledani odgovorni in izkušeni vzgojitelji.

Kaj je tisto staro, kar vpliva negativno na mladega človeka, kar ga ponižuje in odvrača od plemenitosti značaja, kaj je novo, kakšnega človeka pravzaprav hočemo, kako naj pomagamo v tem pogledu mladini, kakšna naj bo zdrava in srečna socialistična družina, kaj nam govorijo dosedanje pedagoške in medicinske izkušnje na področju spolne morale, o vsem tem nam bo govoril v četrtek tov. dr. E. Pertl.

Razmišljajte o teh problemih že prej in pripravite vprašanja za diskusijo! Dobro bi bilo, da bi se predavanja

Ptujski Tednik, 19.1.1951. Vir: dlib.si

¹⁰ Vir: ZAP, SI_ZAP 0069/009 Skupščina občine Ptuj 1974, AŠ 2, številka 022

¹¹ Vir: Ptujski tednik: glasilo Osvobodilne fronte za ptujski okraj (27.11.1959), letnik 12, številka 47/48. URN:NBN:SI:DOC-CWSOOJM6 from <http://www.dlib.si>

Delavska univerza takrat še ni imela svojih prostorov in je delovala v prostorih občinskega sindikalnega sveta. Kljub temu pa si je zelo hitro, v samo pol leta delovanja, že pridobila veljavo. V tem času jo je obiskovalo 336 udeležencev, v njenih izobraževalnih centrih, teh je bilo 18 na podežlju in 4 na mestnem območju, pa še dodatnih 5200 poslušalcev. Ker je takrat bilo potrebno izgraditi novega socialističnega človeka in je bilo potrebno dvigniti na višji nivo politično, kulturno in družbeno zavest pri ljudeh, se je teh političnih zahtev zavedalo tudi takratno vodstvo univerze in si je temu primerno zastavljalo delovne naloge. Vendar pa so se poleg prostorskih otepal tudi s finančnimi problemi, in kot so zapisali, je Delavska univerza za doseganje zastavljenih ciljev nujno potrebovala finančna sredstva, da bi lahko na polno zadihala, saj je tedaj lahko delovala le ob ponedeljkih, sredah in petkih med 16.00 in 19.00.¹²

DELAVSKA UNIVERZA v Ptuju bo odprla šolo za starše

Povsod v Sloveniji imajo že tudi te vrste šol. Pri nas v Ptuju smo tudi že imeli skromne začrtke in poskuse za tako šolo, samo da nismo tista — v to področje — spadajoča predavanja organizirano okvirili kot šolo in jih izvedli kot določen načrt za šolanje mladih mater in očetov. Odkar pa imamo v Ptuj Delavsko univerzo, bo tudi to potrebno in koristno izobraževanje odraslih načrtno in kvalitetno mogoče izvesti. Delavska univerza v Ptuj je zato že vse pripravljalne organizacijske programske naloge izvršila in še sedaj objavlja

RAZPIS ZA PRIJAVO V ŠOLO ZA STARŠE

Ta šola je cikel vzgojnih in zdravstvenih predavanj, ki bo v mesecih: decembru, januarju, februarju in marcu sez. 1959/60, in sicer po eno vzgojno in eno zdravstveno predavanje v tednu ob pozneje skupno dogovorjenem

„Slovo od mladosti“

Sandro Camasio in Nino Oxilia, absolventa univerze v Torinu, sta eno ali dve leti pred prvo svetovno vojno napisala prikupno komedijo »Mladost ne pride več nazaj« (Addio giovinezza).

Kakor imajo Nemci svoj Heidelberg, Rusi svojo študentsko dramo v »Dnevih življenja« Leonida Andrejeva in v njegovem Gaudeamusu: »Nagli kot vali so dnevi življenja, z dnem vsakim nam krajša do groba je pot«, ali Škoti svoj »Dež in vihar« Angleža Hodgea, tako predstavlja delo Camasia in Oxilie študentsko igro v italijanski literaturi.

Vnanja značilnost vseh teh iger je njihova zvezanost s pesmijo, naravno — mladost in pesem se radi družita in pesem je stvar mladosti. Italijanska je zabavna in ginljiva, tako v svoji ljubavi snovi, kakor v poslavljanju tistih, ki jih oseka vseučiliškega morja odplavlja v življenje.

Kako beži lepota! Kako mladosti zamre smehljaj!

težko bojaznen pred življenjem in njegovo trezno vsakdanjostjo. Snov je aktualna, nam je blizu, čas sedanjosti, dogaja se v Torinu, v mestu zaljubljenec, paradizu, kjer ima mladost svoje bele dvo-re...

Mario, Leone, Carlo so ognje-viti, simpatični, neposredni mladeniči, ki trgajo, jemljejo vse, kar jim življenje daje. Zavedajo se: čas beži, beži...

In dekleta? Prave romanske frikle z vsem čarom svojega temperamenta! Dorina je lepa, dobra, a Elena je šarmantna in demonična, toda Emma je kaketna — boke ima visoko postavljene in črne oči. In ko si ob koncu sežejo v roko, jim je hudo ob slovesu. Mario in Leone sta potrta, zato bomo igrice nekoliko podaljšali! Prišel bo Carlo-optimist, prinesel vino, odprl okno in s ceste se bo oglasila vesela pesem.

Nasha draga avtorja sta tragično končala. Eden od njiju je kmalu po nastanku njunega dela umrl za jetiko, drugi padele na fronti. To

Ptujski Tednik, 27.11.1959. Vir: dlib.si

¹² Vir: Ptujski tednik: glasilo Osvobodilne fronte za ptujski okraj (08.04.1960), letnik 13, številka 14. URN:NBN:SI:DOC-HA1AJ039 from <http://www.dlib.si>

...lovali v najrazlič-
...društva kot na
...sekciji, ki je dala
...organizirala raz-
...iz področja vzgoje
...novila vzgojno po-
...ki pa se je starši
...služevali, čeprav bi
...nim nasvetom pre-
...olajšali marsika-
...svojem otroku ali
...za pionirje, ki je
...žrtvovalnega de-
...za letom vidnejše
...v jugoslovanskih
...ah;
...za otroške praznike
...kjer so člani orga-
...etne jelke, »Pokaži
...zdrav pomladi, pu-
...clete v naravo itd
...sekciji, ki je

Društvo je pospeševalo nabavo
in čitanje knjig, ki jih izdaja
Zveza prijateljev mladine Slove-
nije, ker so te knjige nujno po-
trebne za oporo vsem, ki se
ukvarjajo z vzgojo mladine; to
oporo daje tudi Glasilo ZPM in
revija »Otrok in družina« z mno-
gimi dobrimi članki in razprava-
mi.

Razvoj gre naprej, postavljajo
se nam nove naloge v zvezi z
razvojem družbenega upravljanja
Probleme življenja mladine ob-
ravnavamo v tesnem sodelovanju
s šolami, stanovanjsko skupnost-
jo, svetom za varstvo družine
ObLO, zlasti še z občinsko zvezo
prijateljev mladine v Ptuj, v
vzgojno-varstvenimi ustanovami, z
organizacijami Zveze mladine,
itd. Mnogo je drugega drobnega
dela, uspešnega in tudi s teža-

SOBOTNI VEČER
V MARIBORSKI KAVARNI
»ASTORIA«

V ZNAMENJU
»ZLATOROGA«

V soboto, 9. februarja, bo v
kavarni »Astoria« spet veder dru-
žabni večer, tokrat s sodelova-
njem tovarne »Zlatorog«. Za vsa-
kega gosta je pripravljeno dar-
ilice, zmagovalce nagradnega kviz-
za pa čakajo transistor, zapestna
ura in kolekcije proizvodov »Zla-
torog«. Za dobro voljo bo skrbel
plesni kvintet Berta Rodoška, pela
bosta gost iz Zagreba in Ervina
Stelelova. Kavarna rezervacije
omizij že sprejema.

Za DPM Ptuj
K. V.

temi in drugim nalogami bodo
člani razpravljali tudi na bliž-
njem občnem zboru društva ter
že sedaj vabimo k udeležbi vse
tiste, ki jim je ljubezen do mla-
dine in njen napredek osnovna
življenjska sreča.

Vedno več je gospodinj, ki pri-
hajajo v servis s svojim perilom
in si ob pomoči servisa na servi-
sovih strojih same operejo proti
določeni odškodnini.

Enako smelo kot ustanovitve te-
ga servisa se je lotila Stanovanjs-
ka skupnost tudi ustanavljanja

distov. Namen tega zasedanja je,
da bi se vodstvo kolektiva sezna-
nilo s problemi svojih bodočih
visoko kvalificiranih sodelavcev,
obenem pa da bi se ti seznanili
z vodstvom in s specifičnimi pro-
blemi te razvijajoče se tovarne.

V. J.

Sredi sezone izobraževanja odraslih

Poznojesenski in zimski čas kar
ne utegne preprečiti s sivino dol-
gočasnosti našega podeželja, saj
ga preganja živa želja po izobra-
ževanju. Poglejmo nekoliko v izo-
braževalna središča SZDL v tem
času!

Takih izobraževalnih središč je
v naši občini šestindvajset. Pone-
kod se v teh središčih odvija ži-
vahno izobraževalno delo, pone-
kod je to delo manj živahno, po-
nekod celo nekoliko dremuje. Vse
to je odvisno od razgibanosti, od
želja, od zanimanja ljudi na ne-
kem območju, no, letos je tudi
zima prispevala znaten delež k
temu, da se je ustavilo izobraže-
valno delo tudi tam, kjer je bilo
sicer dobro zastavljeno. Težko bo
to nadomestiti v pomladanskem
času, saj se takrat začneja dela
zunaj in ne bo več časa za boga-
tenje naših misli in našega zna-
nja na izobraževalnih večerih.

skim razmeram so se ljudje zbi-
rali k razpravam v velikem šte-
vilu, manj zanimanja so pokazali
le v Cirkovcah, na Ptujski gori,
v Vitomarcu in v Grajeni. V
Lovrencu na Dravskem polju,
kjer je bilo zbranih stošestnajst
vaščanov, so se zlasti zanimali za
vprašanja zemljiškega maksimu-
ma, dedovanja, združevanje kme-
tov, skrbi za stare, dela pezmoe-
ne ljudi, polproletariata itd. Ta
vprašanja so značilna tudi za
razprave v drugih kmečkih pre-
delih. Med značilna vprašanja je
uvrščeno tudi vprašanje zaposlit-
ve tuje delovne sile. Zanimive
so bile tudi razprave v zvezi z
iskanjem načinov prevzgoje star-
šev ter je te razprave spremljala
želja, da bi bilo manj vzgojno za-
nemarnjenih otrok in bi ne bilo
vračanje naše mladine v današ-
njo stvarnost oteženo zaradi
nepravilne, predvsem pa zaradi
dvojne vzgoje, ko hodi naša
družba eno, posamezne družine
pa drugo vzgojno pot. Prav z
vprašanji, ki uravnavajo našo ho-
tenje po notranjem dvigu ljudi,
po dvigu moralnih kvalit, so
občani dokazali, da ne iščejo za-
se samo pravic, ampak da se za-
vedajo tudi dolžnosti, ki naj jih
izraža naša nova ustava. Zelja po
znanju iz vzgoje je živa že mno-
go časa ter imajo šole za starše,
ki jih vodi Delavska univerza,
povsod mnogo obiskovalcev, kar
pa ne velja za mesto Ptuj. O vse-
bini teh šol ter njihovem namenu
je bil v našem listu že daljši čla-
nek, ki ga je napisal Karel Se-
pec, vodja šol za starše in šol za
življenje. V Leskovcu so že pred
časom uspešno zaključili prvo
stopnjo šol za starše, zaprosili pa

je pokazala mladina v Jursčincih
izredno zanimanje ter je to šolo
obiskovalo in tudi dovršilo sto-
dvajset mladincev in mladink v
starosti od šestnajstega do dva-
setega leta. Mladina v Jursčincih
izjavlja, da je šola za življenje
potrebna vsej mladini, še poseb-
no pa tisti, ki ostaja po dokonča-
ni osnovnošolski obveznosti do-
ma. Znanje iz vzgoje posredujejo
predavatelji Delavske univerze
tudi tistim ženam iz Haloz in Slo-
venskih gor, ki čakajo v Mate-
rinskem domu na porod. To so
zelo hvaležne poslušalke, ki jim
je marsikaj povsem nova in, kar
bodo, kot obljubljajo, koristno
uporabljale pri svojem vzgojnem
delu. Tu in tam zaproša mladina
Delavsko univerzo za predavanja
s področji, ki jih še posebno za-
nimajo in v zaupanju, da jim
Delavska univerza posreduje ta-
ka predavanja tako, kot si to one
želijo, zlasti ob toplem osebnem
kontakto s predavatelji.

Ciklusi zdravstvenih predavanj

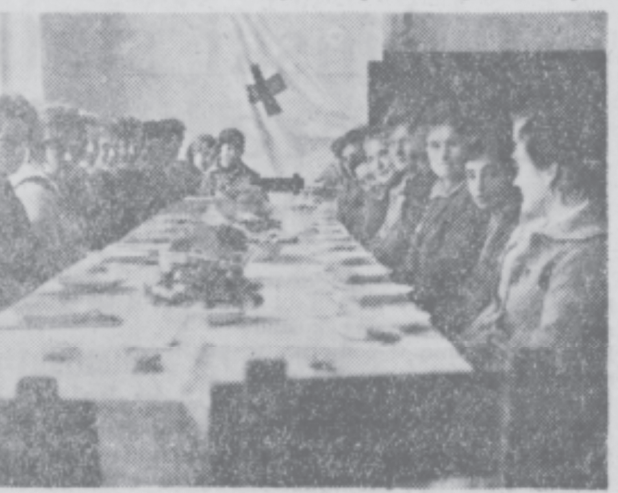
Skupno z zdravstvenimi delavci
je Delavska univerza posredovala
predvsem za podeželje niz zdrav-
stvenih predavanj ter je tem pri-
sostvovalo skoraj pettisoč obča-
nov. Zdravstvena predavanja so
v ciklusi, ter so za to obdobje
določeni trije: prvi govori o na-
ših očeh, drugi povezuje preda-
vanja, ki so imenovana s skup-
nim imenom »Človekov življenj-
ski krog«, tretji ciklus pa govori
v štirih predavanjih o vplivu
okolja na naše zdravje. Poleg teh
ciklusov pa so bila še posebna
zdravstvena predavanja v Proti-

Prísten tečaj RK

ga križa Ptuj za
osvetljevanje va-
je bil v gimnaziji
jan. 1963 za 42 de-
v s haloškega pre-
območja organiza-
Podlehnik, Rodni
Videm in Lesko-
al z večstranskim

uspehom v splošno zadovoljstvo
občinskega odbora RK kot orga-
nizatorja tečaja in vseh predava-
teljev.

Med bivanjem tečajnic in tečaj-
nikov v Ptuj v dijaškem domu
so se med seboj seznanila dekleta
iz raznih krajev iz Haloz, enako
fantje. Na predavanjih so se pre-

uček tečaja RK v Ptuj za mladino iz Haloz

pričali vsi udeleženci tečaja, da
jim je potrebno mnogo več vedeti
o osebnih higieni, o negi bolnikov,
o prvi pomoči, o protialkoholni in
protituberkulozni službi, o pre-
hrani dojenčca in o zdravstveni
prevenitvi, kot so vedeli do se-
daj, in da je to znanje potrebno
vsakemu sodobnemu človeku v
naših krajih, zlasti pa dekletom,
ki lahko mnogo storijo, da se z
njihovim znanjem obogati cela
družina zlasti v vsakdanjem ko-
ristnim uporabljanjem pridoblje-
nih naukov in izkušenj. Čas te-
čaja so koristno izčrpali tudi s
tečajem kuhanja in pripravljanja
kalorične hrane za odrasle in za
prehrano otrok. Vodja tečaja
Frane Pucko si je skupno s pre-
davatelji dr. Nado Pavličev, dr.
Markom Demšarjem, upravnico
DU Meto Feldinovo, Marijo Gnil-
škovo, glavno medic. sestro, prof.
Rudijem Čehom, učiteljico Zofko
Kodričev in z upravnico Zavoda
za napredek gospodinjstva Zoro
Ilovarjevo prizadeval, da bi vsi
udeleženci tečaja čimveč odnesli
s tečaja in da bi kot aktivisti RK
pridobljeno znanje praktično upo-
rabljali in uveljavljali na območ-
ju tukajšnjih organizacij RK.

Ob zaključku tečaja so dobili
vsi potrdila o udeležbi na tečaju.
Izrečene spodbudne besede na
zaključku so bile vsem prijetna
popotnica, na katero se bodo radi

Ni izbire prostorov za izobraževanje

K izobraževanju se ljudje zbi-
rajo večinoma v šolskih prostori-
h, saj ima redkokatera vas pri-
mernejše prostore. Prav gotovo
se bo izobraževalna dejavnost do-
sti boljše odvijala, ko bodo vasi
imale za to primerne, prijetne
prostore. Res je, da imajo že
mnogokje radioaparate doma, tu
in tam televizorje, res pa je tudi,
da se ljudje le radi neke zbirajo
in ob pridobivanju novih mi-
sli, novega znanja tudi sami med
seboj izmenjavajo svoje misli ter
želijo dobiti odgovore na svoja
osebna vprašanja. Letošnje izo-
braževalno obdobje so zlasti raz-

onferenca ZKS

Obdobje sprememb 1960 – 1991

V tem začetnem obdobju delovanja Delavske univerze so veliko pozornost, poleg političnih tem, namenjali staršem in mladini. Zato so poleg Šole za starše naglo organizirali še Šolo za življenje za mladino. Učne vsebine so bile s področja spolne vzgoje, zakonske zveze, odnosov med spoloma, telesnega in duševnega razvoja. Šolo za starše so razdelili na dve stopnji, in sicer je Šola za starše I. stopnje bila namenjena staršem predšolskih otrok, kjer so obravnavali vzgojne smotre in sodobno urejanje rojstev. Šola za starše II. stopnje je bila namenjena staršem, ki so se udeležili prvega dela in so njihovi otroci že končali OŠ. Teme so bile s področja načrtovanja družine, otrok, velik pomen so imeli spolna vzgoja in izzivi odraščanja. V sklopu teh šol so nekatere vsebine, kot na primer o zdravju oči, negi zob, porodu, otrokovem duševnem in telesnem razvoju in podobno, organizirali in izvedli v obliki predavanj tudi v posameznih izobraževalnih središčih: v Dornavi, Leskovcu, Juršincih in Muretincih. Predavanja po centrih so potekala dva- do trikrat tedensko. Pri tem pa so izdali javni poziv učiteljstvu, da

Izobražujmo se, da bomo znali vzgajati otroke!

Značilni za socialistično družbo be bi naj bili lepi in pravilni od- nosi med ljudmi. Stari družbeni red je po svojem bistvu ni mogel ustvarjati pravih odnosov med ljudmi (gospodar — hlapec, kapitalist — proletarec), zato se posledice čutiljo prav močno še danes. Dobrih odnosov med ljud- mi ni mogoče ustvariti čez noč. Potrepljivo bomo morali vzgaja- ti generacije, da bodo nastali med ljudmi humani, človeški odnosi. Delavska univerza je tista usta- nova, katere delo je izobraževa- nje in vzgajanje najširših mno- šic. Največjo pozornost posveča seveda mladini, zato prireja raze- ne intenzivne oblike izobraževa- nja zlasti v zimski sezoni. Med drugimi se je že dobro uveljavila Šola za življenje. Da bi starši otroke pravilno in sodobno vzga- jali, jim je Delavska univerza na- menila posebne tečaje, ki jim pra- vimo tudi Šola za starše. S pričujočim člankom hočemo prebivalstvo ptujske občine v glavnih potezah seznaniti z vsebi- no, teh šol in prosimo, da se va- nje prijavijo po svojih željah in potrebah kot stalni slušatelji. A. Šola za življenje (za mladino)	1. Vzgojni smotri naše družbe 2. Zakonska zveza in nastajanje družbe 3. Sodobno urejanje rojstev 4. Od spočetja do rojstva 5. Vzgojanje predšolskega otroka in njegov telesni in duševni razvoj 6. Igre in igrice predšolskega otroka 7. Zdravstveni problemi šolskega otroka 8. Kako se naj naš otrok uči 9. Vzgoja otroka, s katerim imamo težave 10. Skriti sovgojevalci mladine 11. Čuvajmo oči — otrok in oči 12. Zaključno posvetovanje s slušatelji Šola za starše I. stopnje bodo organizirali sledeči kraji: Cirkov- ce, Cirkulane, Majšperk, Markov- ci, Turnišče p. P., Stopercce in Ze- tale. C. Šola za starše II. stopnje. To šolo posetajo navadno oni starši, ki so absolvirali Šolo za starše I. stopnje, vendar to ni nu- jno. V tej šoli obravnavamo zlasti vzgojo mladih ljudi, ki imajo osnovno šolo že za seboj:	Razna predavanja I. cikel: Naše oči Ta cikel obsega 3 ali 4 pre- davanja, ki se nanašajo na bolezni zdravljenje in čuvanje oči. Prav je, da čujejo slušatelji vsa preda- vanja o obeh, ker so zaključena celota. Za ta cikel so se javili: Turni- šče p. P., Sela, Lovrenc D. p., Cirk- kovce, Majšperk, Zavre in Ptuj. II. Ciklus: Človekov življenjski krog. V ta cikel so vključena slede- ča predavanja. 1. Sodobna regulacija rojstev. 2. Od spočetja do rojstva. 3. Porod, nega in bolezni dojenč- ka. 4. Otrokov telesni in duševni raz- voj v predšolski dobi. 5. Nega zob. 6. Telesni in duševni razvoj otro- ka v šolski dobi. III. Ciklus: Sodobno varstvo pred nalezljivimi boleznimi. Ta cikel bo imel 2 ali tri pre- davanja, ki bodo obravnavala zla- sti preventivno in zdravstveno pred nalezljivimi boleznimi, ka- mor bo vključena higiena biva- lišča, osebna higiena, higiena stra-	le zadeva mater, očetje pa tu ni- majo nobenega opravlja in nobe- ne odgovornosti. Za našo novo družbo je to prilično nazadnjaško mišljenje, pravi anahronizem, pa vendar niso v tem pogledu očetje izobraženci nič boljši od ostalih. Apeliramo še prav posebej na učiteljstvo, da pomaga izobraže- valnim centrom pri organiziranju vseh oblik izobraževanja in vzga- janja naših ljudi, saj je to tudi eno izmed poslanstev in odgovor- nosti učitelja pri kulturnem dvi- gu naše dežele. Kolikor je le mogoče, naj izo- braževalni centri strnejo šole za starše in cikluse predavanj v ožje časovno obdobje, dvakrat ali celo trikrat tedensko, da se ne bodo raztegnila v nedogled, ker sicer zanikanje za predavanja upada. Ne sme se več dogajati, da bi na- povedano predavanje obiskalo sa- mo malo število ljudi. V takem primeru bo moral nekdo odgovar- jati za tolikšno malomarnost, saj prevoz in predavatelja je treba plačati, če ni po lastni krivdi opustil predavanja. Zelimo, da vsak prijavljene- c posluša vsa predavanja, ob za- ključku šole pa naj da svoje pri- pombe in predloge za izboljšanje
---	--	---	---

Ptujski Tednik, 14.12.1962. Vir: dlib.si

naj s svojimi izkušnjami pomaga pri izobraževanju.¹³

Aktivnosti in poslovanje Delavske univerze ter njenih izobraževalnih centrov je bilo objavljano tudi v lokalnih časopisih. Iz takratnih medijev se vidijo - poleg uspehov - tudi določeni problemi. Največja sta bila dva, in sicer pridobivanje lastnih prostorov univerze ter ustreznih učilnic po izobraževalnih centrih. Sploh so imeli težave s sodobno opremljenostjo učnih prostorov z radii in televizijami, čeprav so te naprave nekateri že imeli doma. Drug velik problem pa je bilo financiranje dejavnosti Delavske univerze. Te težave so tudi večkrat posredovali javnosti, k bolj urejenemu financiranju pa so znova in znova pozivali občino, saj kot so zapisali: "naš proizvajalec nujno potrebuje dopolnilno izobraževanje družbeno-politično-ekonomskega značaja". Najbolje so se takrat obnesle večerne šole, izobraževalni program je obsegal tudi aktualne politične in gospodarske probleme občine. Na ta način sta se močno uveljavili večerna politična in večerna sindikalna šola. Mimo tega je Delavska univerza Ptuj izvajala še najrazličnejše seminarje in tečaje iz obrambne vzgoje, kmetijstva, zdravstva, šolo za starše I. in II. stopnje ...¹⁴

V tem smislu je Upravni odbor Delavske univerze Ptuj sredi leta 1963 na seji, kjer je obravnaval obdobje 1961/1962, podal poročilo, v katerem navaja, da so opravili veliko delo. Delavska univerza je bila takrat že močno prepoznavna v ptujskem okolju, pokazalo pa se je tudi, da si občani želijo vedno več izobraževanja. Ta ocena je veljala tudi širše, še za vseh 19 izobraževalnih centrov SZDL (socialistična zveza delavskega ljudstva), kjer so pod okriljem Delavske univerze Ptuj že do tedaj izvajali obširne programe. Slednjih si je želelo vedno več ljudi. V teh centrih je bilo 67 ciklusov predavanj s 160-imi predavanji, ki se jih je udeležilo 10.887 poslušalcev. Organizirali so kar 490 posameznih predavanj

¹³ Vir: Tednik (14. 12. 1962), letnik 15, številka 48. URN:NBN:SI:DOC-XJVOZEFW from <http://www.dlib.si>.

¹⁴ Vir: Tednik (14. 6. 1963), letnik 16, številka 22. URN:NBN:SI:DOC-WQ1LUTFO from <http://www.dlib.si>.

iz zunanje politike, družbenega sistema FLRJ (Federativna Ljudska Republika Jugoslavija), ustave, vzgoje, zdravstva ...; večjo željo pa je prebivalstvo izrazilo po učenju tujih jezikov, ki so jih tedaj izvajali za člane podjetij in kolektivov.¹⁵

Naslednje leto, 8. aprila 1964, je delovna skupnost Delavske univerze sprejela Statut Delavske univerze Ptuj, ki je poleg ostalih določb urejal tudi organe univerze, ki so jih sestavljali: delovna skupnost, direktor in strokovni kolegij.¹⁶

V jeseni so nato organizirali 11 oddelkov za odrasle za dopolnitev OŠ, 2 prva oddelka srednje ekonomske šole, 1 oddelek administrativne in 1 oddelek srednje medicinske šole. Za pomoč pri višjem študiju so bili na voljo še inštruktažni oddelki.

Organizirali so več tečajev tujih jezikov, več večernih političnih šol, tečaje o družbeno-ekonomskih vprašanjih, organizirali so izobraževalni center za potrošnike, v izobraževalni ponudbi najdemo še kulturno-estetske krožke ter poljudne šole za starše. Skupaj z avto-moto društvom so organizirali ciklus predavanj o prometni vzgoji. Skupaj z zdravstvenim domom so pripravili ciklus zdravstvenih predavanj, v podeželskih centrih pa še predavanja s področja kmetijstva.¹⁷

Od leta 1965 naprej je Delavska univerza Ptuj v časniku Tednik pogosto objavljala urnik predavanj, prav tako tudi dogodke, ki jih je organizirala po izobraževalnih centrih SZDL. Očitno je njena dejavnost pritegnila pozornost večjega števila ljudi, saj je iz takratnega časopisja razbrati, da je poslušalstvo na posameznih predavanjih zastavljalo kar nekaj zanimivih vprašanj, kot na primer v Šoli za življenje: "Ali lahko ženska moškemu ponudi zakon, kar sicer ni v navadi?"

¹⁵ Vir: Tednik (5. 7. 1963), letnik 16, številka 25.

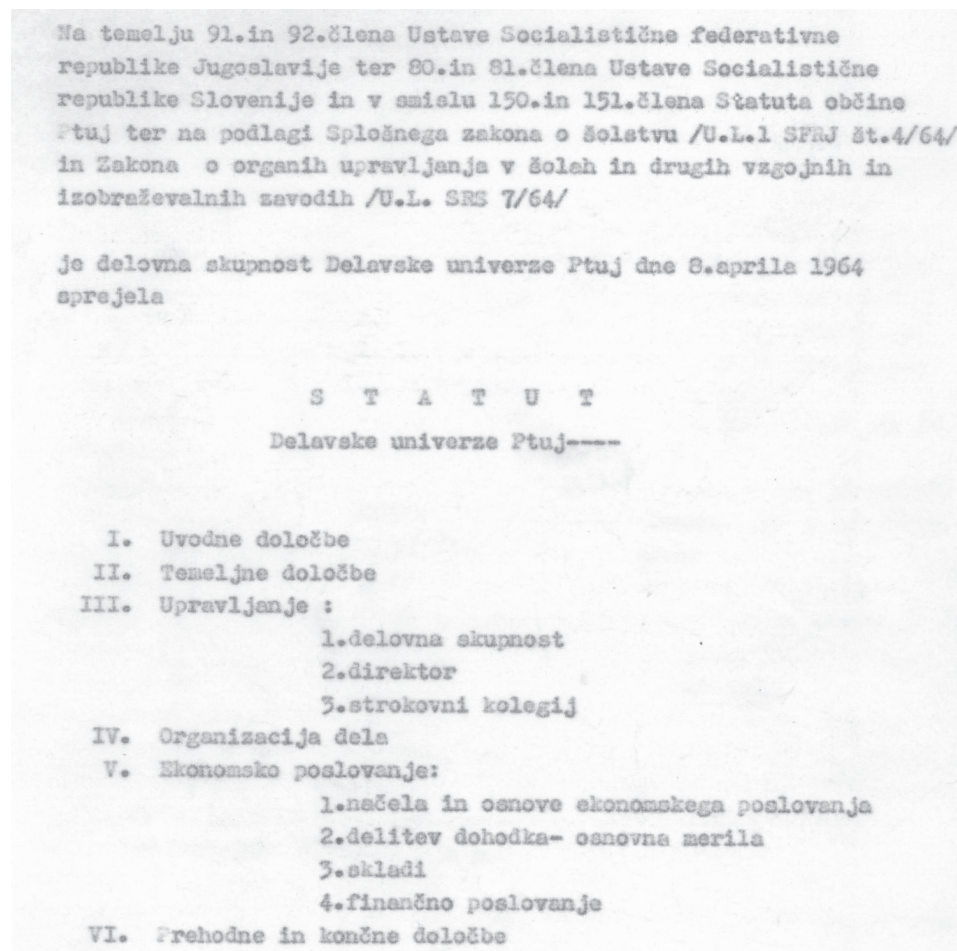
URN:NBN:SI:DOC-F0PPB89J from <http://www.dlib.si>.

¹⁶ Vir: ZAP, SI_ZAP/0069/004 SO Ptuj 1969, AŠ 1, Š. 022.

¹⁷ Vir: Tednik (4. 9. 1964), letnik 17, številka 35.

URN:NBN:SI:DOC-E07OH5VK from <http://www.dlib.si>.

Rednejša postanejo poročila Delavske univerze o izvedenih dejavnostih, pri čemer so največji poudarek namenili programu večerne politične šole, kjer so pozornost usmerjali razlagi samoupravljanja. Zanimiva predavanja so morala biti v Šoli za mlade zakonce, kjer so veliko govorili o spolni vzgoji, telesnem in duševnem razvoju otrok, harmoniji v zakonu ... Delavska univerza je še naprej javno pozivala poslušalstvo k tesnejšemu sodelovanju in ljudi spodbujala k predlaganju tem in vsebin, ki jih zanimajo.

Statut Delavske univerze Ptuj iz leta 1969. Vir: Zgodovinski arhiv Ptuj.

Sredi 70-ih let so kot novost na Delavski univerzi Ptuj uvedli možnost verificiranega in družbeno potrjenega izobraževanja odraslih. V okviru šol je navedena osnovna šola za odrasle, in sicer 6., 7. in 8. razred, srednja komercialna, upravno-administrativna, gradbena delovodska in lesna delovodska šola za odrasle. Poleg političnih predavanj za nove in že obstoječe člane ZK (zveze komunistov), strokovnih in splošnih izobraževanj, so organizirali še jezikovne tečaje slovenskega jezika za oficirje JLA (Jugoslovanska ljudska armada).¹⁸

V naslednjem desetletju je Delavska univerza pridobivala na pomenu v lokalnem poslovnem okolju, saj je organizirala izobraževanja za zaposlene v OZD (organizacije združenega dela), ki niso imele svojih izobraževalnih centrov. Tako je imela izobraževalne centre v podjetjih TGA, EKK in Agis-u, kjer je za zaposlene izvajala predvsem programe dokvalifikacije in prekvalifikacije ter z zakonom predpisana izobraževanja, kot so: varstvo pri delu, higienski minimum... Še vedno pa je veliko poudarka na družbeno-političnem izobraževanju. Težavo je še vedno predstavljalo pomanjkanje lastnih prostorov, torej učilnic, zato so za pomoč zaprosili samoupravno stanovanjsko skupnost Ptuj.¹⁹

V drugi polovici 80-ih let vsesplošna jugoslovanska nacionalna, politična, ideološka in gospodarska kriza močno vpliva tudi na delovanje Delavske univerze Ptuj. Zaradi negotovosti, razpadanja Jugoslavije in na koncu še vojaških napetosti in spopadov, lahko govorimo celo o njenem zastoju. Takšen položaj je razviden tudi iz (ne)poročanja takratnih medijev. Število člankov, prispevkov o Delavski univerzi Ptuj se močno zmanjša. Tako na primer od leta 1986 do 1991 v ptujskem Tedniku ni zaslediti niti enega sestavka o Delavski univerzi Ptuj. Iz drugih virov je razvidno, da so se v tem času Delavske univerze po Sloveniji spopadale z bojem za obstanek, saj je marsikateri grozila ukinitvev. Andragoška

stroka pa je šele začejala z resnim strokovno-raziskovalnim delom. Rezultati njihovega truda in dela se začnejo kazati proti sredini 90-ih let 20. stoletja.

Vendar je Delavska univerza Ptuj vsem težavam navkljub preživela in se je naglo po osamosvojitveni vojni, v šolskem letu 1991/1992, že lahko pohvalila z novo pridobitvijo, namreč z dvoletnim višješolskim študijem poslovne šole ali Business School, in sicer po programu, ki ga je pripravila skupaj z Ekonomsko fakulteto iz Ljubljane. Pripravili so tri študijske smeri: zunanje-trgovsko-komercialno, finančno-računovodsko in poslovno-informacijsko. Vpisali so se lahko vsi, ki so opravili katero koli štiriletno srednjo šolo. Vendar pa je bilo takrat izobraževanje odraslih še vedno na stranskem tiru, čeprav so že potekali pogovori za ustanovitev neke vrste zveze delavskih ali ljudskih univerz, kot bi se imenovala po novem. Podan je bil tudi predlog financiranja delovanja delavskih/ljudskih univerz, po katerem bi naj eno tretjino sredstev zagotavljal državni proračun, eno tretjino bi zagotovili iz občinskega proračuna, tretjino pa bi ljudske univerze pridobivale na trgu. Takrat sta bila na Delavski univerzi Ptuj zaposlena le dva uslužbenca. Edini denar, ki ga je univerza prejela iz občinskega proračuna, je bil namenjen izključno delovanju osnovne šole za odrasle. Vse ostalo je bilo prepuščeno trgu. Takšna politika financiranja je tisti čas močno ogrožala obstoj večine delavskih univerz po Sloveniji.²⁰

Po omenjenem zastoju v 80-ih letih in slovenski osamosvojitvi, se je Delavska univerza Ptuj, s sklepom Temeljnega sodišča v Mariboru, Enote v Mariboru, 18. decembra 1991, preimenovala v Ljudsko univerzo Ptuj. Pri sodišču so tudi spremenili oziroma razširili dejavnosti zavoda in pooblastila osebe pooblaščenice za zastopanje. Sedež univerze je bil na takrat še Trgu mladinskih delovnih brigad 2, ki so ga nekoliko pozneje z Odlokom o spremembi imen ulic, preimenovali v Mestni trg. Tako je še danes. Takratna pooblaščenica oseba je bil gospod Oto Jurgec, direktor Ljudske univerze Ptuj. S tem sklepom so bile razširjene tudi dejavnosti

¹⁸ Vir: Tednik (5. 12. 1974), letnik 27, številka 47. URN:NBN:SI:DOC-6PDNSUVU from <http://www.dlib.si>.

¹⁹ Vir: Tednik (20. 2. 1986), letnik 39, številka 7. URN:NBN:SI:DOC-CLRGV612 from <http://www.dlib.si>.

²⁰ Vir: Tednik (17. 10. 1991), letnik 44, številka 41. URN:NBN:SI:DOC-VLSWA5RP from <http://www.dlib.si>.

Ljudske univerze, in sicer na: organizacijo in izvajanje izobraževanja odraslih in mladine; svetovanje in izdelava programov za področje izobraževanja in drugih dejavnosti; izdelava, nabava, prodaja in izposoja didaktičnih pripomočkov, knjig, šolskih potrebščin in drugega materiala za potrebe izobraževanja; oddajanje prostorov in tehničnih sredstev za izobraževanje; organizacija prireditev, koncertov, proslav in izobraževalnih potovanj; informiranje; založniška dejavnost in knjigotrštvo; sodelovanje z izobraževalnimi organizacijami in ustanovami ter organizacija in izvajanje drugih strokovnih dejavnosti.

S prvo reformo javnih služb v letu 1988 na področju negospodarskih sektorjev so organizacije, ki so opravljale dejavnosti posebnega družbenega pomena, kot obliko izvajanja javnih služb, preoblikovali v prvo statusno obliko oseb javnega prava po novi ureditvi, torej v javne zavode. Država in občine so postale ustanovitelji javnih zavodov, družbena lastnina je postala državna oziroma občinska in s tem pridobila status javne lastnine. Mestna občina Ptuj ima pri upravljanju Javnega zavoda Ljudska univerza Ptuj, vlogo ustanovitelja in nadzornika. Upravljanje lahko izvaja neposredno ali posredno z vplivom prek svojih predstavnikov v svetu zavoda.

Skladno z navedenim svet zavoda Ljudske univerze Ptuj sestavljajo predstavniki ustanovitelja, delavcev in predstavnik uporabnikov. Svet zavoda Ljudske univerze Ptuj sestavlja pet članov: dva predstavnika ustanovitelja MO Ptuj, dva predstavnika zaposlenih in predstavnik udeležencev izobraževanja odraslih.

Poleg navedenega je Ljudska univerza takrat končno dobila tudi trajne lastne prostore, saj se je v času obstoja večkrat tudi selila: sedež Delavske univerze se je nahajal na Mestnem trgu 4 – nad lokalom Florijan (takrat še Trg mladinskih delovnih brigad), nato na Osojnikovi cesti 1, kjer je danes Zavod za zaposlovanje in končno na Mestnem trgu 2, kjer je še danes.

V bolj oddaljeni preteklosti je univerza gostovala tudi v Mestnem gledališču Ptuj in Narodnem domu Ptuj. Učne prostore je bilo potrebno skoraj ves čas najemati in po potrebi to počnemo še danes.²¹

Firma in sedež subjekta	LJUDSKA UNIVERZA PTUJ p.o. PTUJ, TRG MLADINSKIH DELOVNIH BRIGAD 2		Priloga k sklepu številka	3
Številka registrskega vložka registrskega sodišča in njegov sedež		1/468-00, Maribor		
Datum vpisa	Oznaka in številka sklepa	Številka vpisa	Ime sodišča	
10/12-1991	Srg 2004/91	3	Temeljno sodišče v Mariboru Enota v Mariboru	
Na podlagi sklepa registrskega sodišča je bil opravljen vpis v sodni register				
.....sprememba dejavnosti..... z naslednjimi podatki:				
1.	Dejavnosti oziroma posli subjekta vpisa, čigar firma je navedena v prilogi k prepisu sklepa številka 1			
DEJAVNOST SE RAZŠIRI NA: -organizacija in izvajanje izobraževanja mladine - svetovanje in izdelava programov za področje izobraževanja in drugih dejavnosti - izdelava, nabava, prodaja in izposoja didaktičnih pripomočkov, knjig, šolskih potrebščin in drugega materiala za potrebe izobraževanja - oddajanje prostorov in tehničnih sredstev za izobraževanje - organizacija prireditev, koncertov, proslav in izobraževalnih potovanj - informiranje - založniška dejavnost in knjigotrštvo - sodelovanje z izobraževalnimi organizacijami in ustanovami organizacija in izvajanje drugih strokovnih dejavnosti DEJAVNOST ODSLEJ GLASI: - organizacija in izvajanje izobraževanja odraslih in mladine - svetovanje in izdelava programov za področje izobraževanja in drugih dejavnosti, - izdelava, nabava, prodaja in izposoja didaktičnih pripomočkov, knjig, šolskih potrebščin in drugega materiala za potrebe izobraževanja, - oddajanje prostorov in tehničnih sredstev za izobraževanje, - organizacija prireditev, koncertov, proslav in izobraževalnih potovanj, - informiranje, - založniška dejavnost in knjigotrštvo, - sodelovanje z izobraževalnimi organizacijami in ustanovami				

Sprememba dejavnosti Ljudske univerze v letu 1991. Vir: Temeljno sodišče v Mariboru.

²¹ Vir: Temeljno sodišče v Mariboru, Enota v Mariboru, številka sklepa Srg 2004/91.

Dominik GLUŠIČ

SPOMINI NA PTUJSKE ZAPORE

Trgovec Riegelbauer me je vprašal v slovenskem jeziku za Brenčičevega Tuneke, kako se mu godi v zaporu, če ga hudo pretepajo. Riegelbauer je bil namreč Tunekov ded. Prosil me je nato, če bi Tuneku nesel v zapore kaj hrane. Dejal sem, da lahko vtihotapim le, kar lahko skrijem v žep. Riegelbauer me je povabil v hišo, izročil dve žemlji s šunko, ker več nisem hotel sprejeti, nakar sem se poslovil. Domenila pa sva se, da bom Tuneku občasno nosil hrano v zapor. Ob tej priliki sem deda opozoril, da so k Tuneku zaprli sumljivega človeka.

Ko sem se vrnil v zapore, se je Jermanu nekam mudilo. Odhajal je iz hiše, meni pa naročil, naj popazim na Antona Brenčiča, ki so mu gestapovci naročili, naj napiše svoj življenjepis. Tega naj bi jaz prevzel. To delo je opravljal na betonski plošči vodnjaka na zapornem dvorišču. Na Jermanovo zahtevo, sem odšel tja zadovoljen, da bom lahko Tuneku izročil žemlji, kajti v celici bi jih ne mogel zaradi sumljivega zapornika. Obenem sem Brenčiča opozoril, naj bo previden pred novim zapornikom.

Ko je Tunek napisal svoj življenjepis, sem ga odnesel na pisalno mizo v pisarno, njega pa odvedel v celico. Menda sta bila Tunek in novi zapornik zaprta skupaj še eno uro, ko so pridrveli gestapovci po Brenčičevega novega sojetnika in življenjepis. Ne dolgo za tem je pozvonil telefon. Na drugi strani žice se je oglasil nekdo na sedežu gestapa, naj se takoj javim pri njih. Ko sem prispel tja in vstopil v njihovo dežurno sobo, v pritličju Brenčičeve hiše, ki služi danes zobnemu zdravniku za čakalnico, so me čakali tam kar trije gestapovci: šef Kouba, Hoegger in Holt. Niti sanjalo se mi tedaj ni, kaj bom doživel čez nekaj trenutkov.

Šef Kouba je slonel ob oknu, obrnjen s hrbtom proti ulici in s pogledom po sobi, druga dva pa sta stala pri telefonu. Hoegger je takoj pristopil k meni in mi ostro zabrusil v obraz, da sem dal političnemu zaporniku Brenčiču dve žemlji, kar je prepovedano. Odgovoril sem mu: „Kaj zato, če sem mu jih dal! Saj to ni nič takega, da bi me morali zaradi tega klicati semkaj! Le lačnemu sem dal košček kruha, ki sem ga imel pri roki!“

Hoegger je vzrojil: „Prekleti hinavec! Rad bi se izvijal! Vprašam

IZ PROGRAMA DELAVSKE UNIVERZE PTUJ ZA OBDOBJE 1974–1975

Najzanimivejša novica za letošnjo sezono je gotovo ta, da lahko obiskujete delavsko univerzo kot verificirano in družbeno potrjeno institucijo za izobraževanje odraslih.

Izobraževalno delo v pretekli sezoni zgovorno kaže, da je Delavska univerza Ptuj opravičila zaupanja družbe in posameznikov v kakovosti izobraževanja na tem zavodu. To, posebno pa še stališča 7. kongresa zveze komunistov Slovenije bo zagotovo v veliko spodbudo in pomoč pri nadaljnjem delu z odraslimi.

Letošnji program obsega V delov: I – šole, oddelki za odrasle, II – družbeno izobraževanje, III – strokovno izobraževanje, IV – splošno izobraževanje in V – dodatna dejavnost.

V okviru šol, oziroma oddelkov za odrasle delujejo: osnovna šola za odrasle (6., 7., 8. razred), komercialna srednja šola za odrasle, upravno administrativna šola za odrasle, gradbena delovodska šola in lesna delovodska šola.

V okviru družbenega izobraževanja bodo po naročilu družbenopolitičnih organizacij, delovnih organizacij in delovnih ustanov organizirane naslednje izobraževalne oblike:

1. politične šole (začetne in nadaljevalne oblike)
2. seminarje za novospregjete člane ZK,
3. predavanja za aktivne ZK,
4. seminarji za vodstva mladinskih aktivov,
5. seminarje za člane samoupravnih organov,
6. seminarje za sindikalne delavce,
7. seminar za

prosvetne delavce, seminar za vodstva odborov za SLO pri krajevnih skupnostih, seminarji za delegate ter seminar za člane samoupravne delavske kontrole.

V strokovnem izobraževanju bodo organizirani tečaji: o varstvu pri delu, za pridobitev osnovnega znanja o higieni živil, za civilno zaščito, za kurjače centralnih kurjav, za strojnike gradbene mehanizacije, za skladiščnike, za voznike viličarjev, za vratarje in čuvaje, za tajnice, za požarno varnost in trije seminarji.

V okviru splošnega izobraževanja so uvrščene vse oblike, ki jih delavska univerza nudi najširšemu krogu prebivalstva. Vse našteje seminarje, šole, predavanja in prireditve prireja delavska univerza že vrsto let z namenom širiti splošno znanje in razgledanost občanov.

V ta namen bodo organizirani razni ciklusi predavanj, tečaji slovenščine za starešine JLA, tečaji tujih jezikov, gospodarsko kuharski tečaji, šole za mlade kmetovalce, šole za starše, za življenje, krojni in šiviljski tečaj ter drugi seminarji, tečaji in predavanja po naročilu.

V okviru dodatne dejavnosti pa je mišljeno predvsem izposojevanje avdiovizualnih sredstev. Zato razpolaga del. univerza Ptuj z najnovejšimi avdiovizualnimi sredstvi in diapoziti ter jih po naročilu tudi posoja. Opravlja pa tudi opremo raznih predavanj, seminarjev in posvetovanj.

—OM

Sodobno izobraževanje odraslih 1992 – 2019

1992 - 1995

V teh letih dopolnimo izobraževalno ponudbo in okrepimo izvajanje programov usposabljanja: voznik viličarja, higienski minimum, tuji jeziki (nemščina in angleščina), težka gradbena mehanizacija, varnost in zdravje pri delu, varjenje, šivanje in krojenje, strojepisje, skladiščnik, varnostnik, na področju javno veljavnih programov pa večerna šola za odrasle v sodelovanju z OŠ Tone Žnidarič (danes Osnovna šola Mladika). To je bilo prav gotovo prelomno leto za izobraževanje odraslih na Ptuj. Začeli smo z izvajanjem programov usposabljanja USO I za poklic pomožni tekstilec in USO -II za poklic gostinski pomočnik – kuhar, natakar.

Ob zaključku izobraževanja kuharjev. Foto: arhiv LUP.

V sodelovanju s Šolskim centrom Ptuj, predvsem Ekonomsko šolo, izvajamo programe trgovinski poslovodja, prodajalec in s Srednjo šolo za gostinstvo in turizem Maribor programe za poklic kuhar in natakar.

Leta 1993 smo nadaljevali s poklicnim usposabljanjem za računovodjo, programom specializacije po zaključeni 4-letni srednji šoli, v sodelovanju s Šolskim centrom Ptuj – Strojno šolo pa smo začeli izvajati program strojni tehnik. Leto 1994 je bilo leto večjih pridobitev za dvig vključitev v študijske programe: Ljudska univerza Ptuj postane akreditiran center Ekonomsko-poslovne fakultete Univerze v Ljubljani. Izvajati začnemo višješolski program Poslovne šole, beležimo tudi izjemen porast vpisanih udeležencev. Med programi, ki se izvajajo v tem času, izpostavljamo program USO I: pomožni tekstilec.

1996 - 2000

Že leta 1996 smo na Ljudski univerzi Ptuj pridobili verifikacijo za program Trgovec in Ekonomsko-komercialni tehnik in tako smo že v šolskem letu 1997/1998 vpisali prve generacije udeležencev v oba programa. Izobraževalni program Trgovec – prodajalec je triletni poklicni program, po zaključenem izobraževanju so se lahko udeleženci zaposlili ali pa nadaljevali šolanje v dvoletnem nadaljevanem programu Ekonomski tehnik – poklicno-tehniško izobraževanje. Posebej zanimiv je bil za kandidate program Trgovec – prekvalifikacija, ki je omogočal, da so kandidati po že zaključeni izobrazbi pridobili še izobrazbo za delo v trgovini.

Naša paleta izobraževalnih programov se je večala in tako smo v naslednjih letih začeli še z vpisi v program srednjega strokovnega izobraževanja in poklicnega tečaja.

Tekom naše izobraževalne poti je sledilo več prenov tega programa. Prva prenova je bila že v letu 2001, ko so morali kandidati ob zaključku izobraževanja namesto zaključnih izpitov opravljati poklicno maturo. Večja prenova programov pa je sledila v letu 2008. Sedaj ta program ponuja zanimiv, sodoben in aktualen poklic. Možnosti zaposlitve so široke, udeleženci, ki uspešno zaključijo izobraževanje lahko nadaljujejo študij v več visokošolskih strokovnih programih. Poleg splošnih znanj pridobijo udeleženci tudi veliko strokovnega znanja, še prav posebej dobrodošlo pa je usposabljanje pri delodajalcih.

Da bi te izobraževalne programe prilagodili udeležencem, jim sedaj omogočamo obiskovanje predavanj, konzultacij v popoldanskem času in opravljanje izpitov v rednih in izrednih izpitnih rokih.

V tem obdobju beležimo veliko število vpisanih v srednješolski program Ekonomski tehnik; preko 1000 jih je že bilo vključenih. Prav tako pa je bilo v vseh teh letih veliko zanimanja za program Trgovec, v katerega se je vključilo že več kot 700 udeležencev.

Leta 1996 smo pridobili prve samostojne verifikacije za formalno izobraževanje: Osnovna šola za odrasle in mladostnike, že omenjeni program za poklic trgovec ter programa srednjega strokovnega izobraževanja Trgovinski poslovodja in Ekonomsko-

komercialni tehnik ter program Usposabljanje za življenjsko uspešnost. Porast vpisanih udeležence se je nadaljeval.

Leto 1997 je bilo pomembno za dodatno širitev aktivnosti in programov Ljudske univerze Ptuj. Do takrat smo javnoveljavne izobraževalne programe v glavnem izvajali kot akreditirani izvajalci pod okriljem zunanjih organizacij, predvsem Šolskega centra Ptuj, od leta 1997 naprej pa z vrsto uspešno akreditiranih lastnih programov postanemo tudi samostojni ptujski center za izobraževanje odraslih. Programi, s katerimi smo poželi največ uspeha in ki so v lokalnem okolju naleteli

Strokovno sodelovanje kot ključ do uspeha. Foto: arhiv LUP.

na najbolj odmeven odziv, so bili srednješolski programi Ekonomski tehnik, Trgovec, Gostinska dela: Kuhar/Natakar ter Gostinski tehnik. Skupno smo v šolskem letu 1997/1998 v omenjene akreditirane programe vpisali prek 500 udeležencev.

1998

Ljudska univerza Ptuj je uspešno kandidirala na razpisu Ministrstva za šolstvo in šport ter pridobila sredstva za ustanovitev Središča za samostojno učenje. Uradno smo ga odprli 7. oktobra 1998, a je že pred tem, skoraj celo leto, je potekalo opremljanje ustrezne učilnice. V središču imamo na voljo pet učnih mest, ki so vsa opremljena z najmodernejšo računalniško strojno in programsko opremo, ki jo ves čas posodabljammo in dopolnjujemo.

Leta 1998 zaživi Središče za samostojno učenje, ki že v prvem letu privabi preko 300 rednih udeležencev. Foto: arhiv LUP.

Središče za samostojno učenje smo odprli predvsem zaradi želje in potrebe, da bi udeležencem izobraževanja odraslih ponudili zanimivejše, privlačnejše in posamezniku prilagojene poti do pridobivanja znanja. Prednosti tovrstnega samostojnega učenja se kažejo v povečani samostojnosti udeleženca, saj si sam izbira vsebino, čas, ritem in gradiva, določa si cilje učenja in prevzema odgovornost za lasten napredek pri učenju. Pri tem pa ni popolnoma prepuščen samemu sebi, saj je vsakomur na voljo strokovna pomoč in nasvet.

Središče je sodobno opremljen učni prostor, kjer se lahko udeleženci samostojno učijo in bogatijo svoje znanje. Za uspešno samostojno učenje ni potrebno računalniško predznanje. Pri delu z računalnikom in uporabi programov vsakogar v delo uvede vodja Središča ali strokovno usposobljen svetovalec. Na voljo so učna gradiva za učenje angleškega, nemškega, francoskega, italijanskega in španskega jezika, program za učenje strojepisja, zgoščenke z različno tematiko, slovarji, priročna knjižnica z ekonomskega področja, dostop do učnih gradiv na Portalu SSU ter z dostopom do internetnih vsebin.

Središče je že 21 let odprto od ponedeljka do četrтка od 7.00 do 18.00, ob petkih med 7.00 in 13.00, v poletnem delavnem času pa vsak delavnik med 8.00 in 13.00. Dneve in ure učenja si določa vsak udeleženec sam, vendar se predhodno ali po potrebi za želene termine dogovori z vodjo središča. Število obiskov v središču ni omejeno.

V vsem tem času se je vpisalo 1.097 udeležencev, ki so do leta 2019 skupaj opravili 211.244 učnih ur iz zelo različnih izobraževalnih vsebin. Pri tem pa prednjači učenje tujih jezikov, in sicer: angleščine, nemščine, potem strojepisje, sledijo italijanščina, francoščina in španščina. Udeleženci iščejo učne vsebine tudi prek spleta, Središče pa uporabljajo še za pisanje različnih seminarskih, diplomskih in drugih nalog. Slednje velja predvsem za mlajše uporabnike. Središče je namenjeno vsem odraslim, v največji meri pa ga uporabljajo zaposleni in

upokojenci, pri čemer pa nikakor ni zanemarljiv niti delež brezposelnih in oseb posebne družbene skrbi. Kot pri skoraj vseh izobraževalnih programih za odrasle, tudi tukaj prevladujejo ženske, ki predstavljajo kar 66 % vseh udeležencev. Dobra polovica udeležencev sodi v starostno skupino od 25 do 49 let, a kar slaba tretjina pripada starostni skupni od 55 in nad 64 let. Pri tem pa je zelo pomembno dejstvo, da nas dobršen delež udeležencev obiskuje že od samega začetka delovanja, nekateri od teh pa Središče celo obiskujejo skoraj vsak dan. Ti podatki kažejo, da Središče opravičuje svoj namen in da so ljudje prepoznali njegovo vrednost, nam pa daje zagon za dobro delo tudi v bodoče.

V letu 1998 smo začeli sodelovati s Centrom za dopisno izobraževanje Univerzum (CDI Univerzum) Ljubljana pri izvedbi diferencialnega programa Strojni tehnik, postali smo njihovo študijsko središče.

1999

Pod okriljem Ljudske univerze Ptuj tega leta začne z resnim delom Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje, ki je predhodno sprejelo tudi svoj statut. Sedaj je kot UŽO (univerza za tretje življenjsko obdobje) na Ljudski univerzi Ptuj članica Slovenske Univerze za tretje življenjsko obdobje (SUTŽO). Društvu sta v začetnem obdobju predsedovali gospa Rozalija Ojsteršek in nato gospa Božena Ribič. Pod njunim koordinatorskim vodstvom je društvo na Ptuj doživelo pravi razmah, zato ne preseneča, da je članstvo v Društvu naglo naraščalo. Organizirali so različna predavanja, namenjena starejšim, predvsem s področja zdravstva, zgodovine, umetnostne zgodovine, zeliščarstva in filozofije. V ta namen so k sodelovanju povabili strokovnjake s posameznih področij. Pripravili so več razstav, kjer so dali na ogled svoje izdelke iz različnih materialov, svoja umetniška dela, razstavili pa so tudi stare knjige, med katerimi je bila najstarejša iz sredine 18. stoletja. Več članic še vedno sodeluje na Dobrotah slovenskih kmetij, ki so že tradicionalna majska prireditev v Minoritskem samostanu na Ptuj.

S takšnimi in podobnimi dejavnostmi nadaljujejo tudi danes, tako se družijo ob ročnih delih, hodijo na strokovne ekskurzije, udeležujejo se srečanj z drugimi slovenskimi društvi in upokojenci, vsako leto pa organizirajo tudi novoletna srečanja. To nam daje vedeti, da se na Ljudski univerzi že zelo dolgo zavedamo pomena aktivnega staranja in v tej smeri tudi ukrepamo.

Leta 2010 je društvo uradno prešlo pod okrilje Ljudske univerze Ptuj in danes šteje 291 članov, ki svoje znanje dopolnjujejo z obiskovanjem tujejezičnih tečajev, predavanj in usposabljanj s področja zdravega staranja, ročnih spretnosti, joge, umovadbe, predavanj s področja umetnostne zgodovine in odkrivanja turističnih znamenitosti Ptuja in Slovenije. Večina izmed njih zelo rada sodeluje pri posameznih aktivnostih v sklopu nacionalnih in mednarodnih projektov, ki so namenjeni seniorjem, nekateri so se celo usposobili za mentorje.

Člani Društva za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje na eni izmed ekskurzij.
Foto: arhiv LUP.

2000 - 2005

Nadaljujemo z verifikacijami javno veljavnih izobraževalnih programov. Začnemo z usposabljanjem delavcev za varno delo, v okviru katerega sodelujemo z veliko ptujskimi podjetji. Samo v letu 2000 tako v usposabljanje za varno delo vključimo prek 300 zaposlenih.

Beležimo razcvet srednješolskih izobraževalnih programov s področja ekonomije. Najprej leta 2002 verificiramo prenovljeni izobraževalni program Ekonomski tehnik, sledijo pa še Ekonomski tehnik – PTI (Poklicno-tehniško izobraževanje), Ekonomski tehnik PT (poklicni tečaj) ter Administrator (srednje poklicno izobraževanje).

2003

Sledijo dodatni verificirani izobraževalni programi; tokrat pridobimo javno veljavne programe Nemščina za odrasle in Angleščina za odrasle.

2005

Verifikacija prenovljenega programa Osnovne šole za odrasle. Do danes smo v OŠ za odrasle vpisali preko 800 udeležencev, ki so izobraževanje tudi uspešno zaključili ter tako prispevali svoj delež k dvigu splošne pismenosti prebivalstva, predvsem v ruralnih predelih Haloz in Slovenskih goric. V zadnjih letih opazamo precejšen upad vpisanih udeležencev, čemur botrujejo različni vzroki; starejše generacije, nemotiviranost in vdanost v usodo ter oddaljenost od kraja izobraževanja, zaradi česar se potencialni udeleženci težje odločijo za vpis.

Med pomembnejše aktivnosti Ljudske univerze Ptuj od leta 2005 spada dejavnost ISIO: Informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih, ki ga razvija in koordinira Andrigoški center Slovenije. Na svečanem odprtju, ki ga je z

udeležbo podprl tudi takratni ptujski župan, dr. Štefan Čelan, smo gostili prek 100 obiskovalcev, s katerimi smo družno prerezali rdečo vrvico in uradno odprli Svetovalno središče Ptuj. Od leta 2005 pa do danes smo svetovali že preko 5000 udeležencem. Svetovalno središče ima dva temeljna cilja: vsem odraslim zagotoviti brezplačno, kakovostno, strokovno in celostno informiranje in svetovanje kot podporo njihovem izobraževanju in učenju in povezati čim več ponudnikov izobraževalnih in svetovalnih storitev za odrasle v lokalnem okolju v mrežo ter tako zagotoviti kakovostno, celostno in usklajeno delovanje vseh subjektov za informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih.

V letu 2005 smo pridobili tudi dva javno veljavna programa Usposabljanje za življenjsko uspešnost, ki ju je razvil Andrigoški center Slovenije: Beremo in pišemo skupaj, ki je namenjen družinam z otroki za dvig bralne pismenosti ter Most do izobrazbe, ki mlajšim osipnikom in brezposelnim pomaga ob ponovni vključitvi v izobraževalni proces ali iskanju bodoče zaposlitve.

Od decembra 2005 smo na Ljudski univerzi Ptuj bogatejši še za eno pridobitev: postanemo člani Borze znanja Slovenije. Šolski izobraževalni sistem pri nas je sicer dobro razvit, še vedno pa manjka izpopolnjevanj na področju idej vseživljenjskega učenja, ki zajema tudi neformalne oblike znanja. In tu želi kot ena izmed »rešiteljic« nastopati tudi Borza znanja na Ljudski univerzi Ptuj. Uspešen prehod v Evropsko skupnost za Slovence namreč ne pomeni le izziva, temveč tudi odgovornost: ob poplavi najrazličnejših, a pogosto nekoristnih ali nekovostnih informacij, se zanimanje ljudi zmanjša, poveča pa se konkurenčnost in bitka za obstanek. Ob tem nikakor ne gre prezreti kulturne tradicije ter tistih znanj in spretnosti, ki jih v Evropi zavoljo pomanjkanja interesa ali celo nevednosti sploh ni več. Slovenija je država, ki svoje potenciale nedvomno ima. Na nas je, da jih izbezamo na plan in ponudimo občanom.

Borza znanja Ptuj je projekt, ki naši organizaciji pomeni predvsem širitev in

poenostavitev ponudbe znanj ter dodatek k našim uveljavljenim programom. Potreba po vzpostavitvi tovrstnega centra je izražena tudi z odličnim obiskom naših študijskih krožkov, kjer udeležencem predstavljamo različne spretnosti in znanja, ki jih iz javnega življenja počasi odrivamo – kvačkanje, vezenje, risanje in slikanje, peka, izdelava gobelinov, umetnost retorike in pravičnega izražanja in sorodno.

Borza znanja Ptuj še danes omogoča aktivno zbiranje, urejanje in posredovanje informacij o povpraševanju in ponudbi znanj v Podravju. Znanje kot ključ do boljše prihodnosti mora temeljiti na tradicionalnih, običajnih potencialih, značilnih za določene lokalne skupnosti. Eno temeljnih vodil pri razvoju Borze znanja na Ptuj je prav to: preprečiti izginotje in pozabo tradicionalnih vednosti. In tudi zato menimo, da je Ljudska univerza kot taka najbolj poklicana, da tak projekt uresničuje.

V tem letu se Ljudska univerza Ptuj z namenom zagotavljanja še višje kakovosti storitev do svojih udeležencev, vključitvi v projekt POKI: Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje. Zeleni znak kakovosti redno obnavljamo in z njim se ponašamo še dandanes.

Raziskave interesa okolja so pokazale, da si bodoči udeleženci izobraževanj poleg naših ustaljenih formalnih programov želijo tudi dodatnih. Tako smo v letu 2005 začeli z izvajanjem verificiranega srednješolskega programa Predšolska vzgoja, ki je še dandanes eden naših najbolj obiskanih izobraževanj.

2007

Tega leta smo še posebej ponosni na dejstvo, da smo prejeli priznanje Andragoškega centra Slovenije, in sicer Priznanje ustanovi za izjemne strokovne in promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih.

2008

Pridobili smo nove javnoveljavne izobraževalne programe Usposabljanja za življenjsko uspešnost (UŽU). V ta namen so pred začetkom izvajanja posameznih

Podelitev priznanj Andragoškega centra Slovenije v Postojni. Foto: arhiv LUP.

programov potekala izobraževanja zaposlenih za mentorje v posameznih programih.

Program Most do izobrazbe je namenjen mlajšim odraslim z nedokončano srednjo šolo, z manj kot 10 let šolanja, ki so brezposelni, imajo pomanjkljivo motivacijo za učenje in tudi nimajo dovolj informacij za nadaljevanje in dokončanje šolanja. Splošen namen programa je motivacija in vključitev teh oseb v nadaljnje formalno izobraževanje in dokončanje šolanja. Gre za pridobivanje temeljnih znanj in spretnosti, socialnih veščin ter usposabljanje za vseživljenjsko učenje in aktivno državljanstvo.

Za vseživljenjsko učenje je zmeraj pravi čas. Udeleženci enega izmed tečajev računalništva. Foto: arhiv LUP.

Izzivi podeželja so namenjeni manj izobraženim odraslim, ki prebivajo v pretežno ruralnem okolju. Namen programa je pridobivanje temeljnih znanj in spretnosti za lažje prepoznavanje in vrednotenje lastnih potencialov ter možnosti podeželja za izboljšanje njihovega ekonomskega in socialnega položaja.

Moj korak je namenjen osebam, ki v vsakdanjih življenjskih situacijah potrebujejo pomoč drugih. Želimo torej doseči njihovo večjo samostojnost in socialno vključenost, za kar pa potrebujejo poznavanje in obvladovanje temeljnih spretnosti. Program je namenjen tudi odraslim osebam s posebnimi potrebami z zaključenim ali prekinjenim prilagojenim izobraževanjem. Gre za osebe z lažjimi

motnjami v duševnem razvoju, slepe in slabovidne, gluhe in naglušne osebe, osebe z gibalno oviranostjo, dolgotrajno bolne osebe in osebe z motnjami govora. Cilj programa je obnavljanje in pridobivanje temeljnih znanj in spretnosti, da bi udeležencem olajšali delovanje v vsakodnevnih situacijah, da bi prevzeli večjo odgovornost in postali samostojnejši.

Beremo in pišemo skupaj je program, namenjen predvsem staršem otrok v prvi triadi osnovne šole, saj se velikokrat počutijo nemočne, ker se je poučevanje v sodobni šoli spremenilo glede na čas, ko so sami sedeli v šolskih klopih. Zato je namen programa razvijanje tistih temeljnih spretnosti in na takšni ravni, da bodo ustrezale potrebam staršev za lažjo pomoč otrokom pri opismenjevanju.

Program Moje delovno mesto je namenjen usposabljanju nižje izobraženih ali slabše kvalificiranih delavcev v podjetjih.

Branje za znanje in zabavo je namenjeno spodbujanju staršev in otrok za aktivno udeleževanje pri razvijanju družinske pismenosti, ki je zelo pomembna za posameznikovo pismenost. Starši in otroci se tako učijo tudi kakovostnega in aktivnega načina preživljanja časa, ki ga preživijo skupaj. Zelo so dobrodošli tudi stari starši, saj je program namenjen staršem in starim staršem predšolskih otrok, ki so motivirani za pomoč pri razvijanju otrokove pismenosti, a iz takšnih in drugačnih vzrokov tega sami niso večji.

Razgibajmo življenje z učenjem je program, namenjen starejšim odraslim, ki želijo pridobiti znanja in spretnosti za aktivno in uspešno urejanje svojega življenja ter se želijo bolj vključiti v družbo, se torej socialno aktivirati. Pri tem programu gre za obnavljanje in pridobivanje temeljnega znanja in spretnosti s področja lažjega obvladovanja situacij v vsakodnevnem življenju, vključevanje v različne družbene dejavnosti, dvig samozavesti, pridobivanje učnih in socialnih veščin, osnove IKT, vzpostavljanje in vzdrževanje socialnih omrežij. Pomembno je tudi prepoznavanje skupin za osebno oporo, kot so družina in prijateljske vezi.

Zraven omenjenih programov začnemo še z izvajanjem Računalniške pismenosti za odrasle, javnoveljavnim programom za dvig digitalne pismenosti odraslih.

Leta 2008 smo prenovili javnoveljavne izobraževalne programe, in sicer program Trgovca, Administrator, Ekonomski tehnik, program Gastronomije in turizma, Gostinska dela in program Predšolske vzgoje. S prenovo omenjenih programov smo nudili največji nabor formalnih izobraževanj za odrasle v zgodovini Ljudske univerze Ptuj.

Prvič po letu 1994 pridobimo kar dva višješolska izobraževalna programa, oba pod okriljem Gea College iz Ljubljane. Prvo leto v program Ekonomist vpišemo 37 kandidatov, v program Računovodja pa 28.

Sodelovanje z Gea College v letu 2012 nadgradimo še s študijem na daljavo, kar nas posledično uvrsti med nominirance za nagrado Q-šola 2008 (šola z najbolj kakovostnim upravljanjem). Na podelitvi nagrad v Radencih smo bili tako izbrani kot šola z najsodobnejšim upravljanjem, ki jo odlikuje izjemna kakovost dela, učinkovitost, odgovoren odnos do zaposlenih in okolja ter usmerjenost v prihodnost. Na posvetu Šolska tajnica je iz rok direktorice organizatorja dogodka Planeta GV, dr. Daniele Brečko častno priznanje Q-šola, šola z najučinkovitejšim upravljanjem, prejela Ljudska univerza Ptuj, ki si ga je med desetimi prijavljenimi šolami po mnenju strokovne komisije prislužila zaradi odlične organizacije, informatizacije in družbene odgovornosti.

Ponudbo izobraževalnih programov nadgradimo še z dvema pomembnima pridobitvama, tokrat v sodelovanju z Univerzo na Primorskem oziroma Pedagoško fakulteto Koper. Od takrat smo akreditirana enota za izvajanje

Skupina staršev in otrok, udeležencev UŽU-BIPS. Foto: arhiv LUP.

visokošolskega programa Predšolska vzgoja ter dodatnega usposabljanja za pedagoško in andragoško izobraževanje (PAI). Oba programa v lokalnem okolju doživita izjemen odziv, saj so praktično vsa vpisna mesta zasedena še pred zaključkom drugega vpisa, ta trend pa se nadaljuje tudi danes.

Ministrstvo za šolstvo in šport prepozna pomen vseživljenjskega izobraževanja in tako leta 2008 po vsej Sloveniji zaživi 12 centrov vseživljenjskega učenja: eden izmed njih je tudi Center vseživljenjskega učenja (CVŽU) Podravje, s katerim na razpisu pridobimo sredstva za izvajanje neformalnih in podpornih izobraževalnih oblik za odrasle vse do leta 2013. Center vseživljenjskega učenja Podravje pod okriljem Ljudske univerze Ptuj kot nosilke projekta je tako med leti 2008 in 2013 deloval izredno uspešno. Prebivalcem Podravske regije je omogočil različna brezplačna neformalna izobraževanja, svetovanja, samostojno učenje ter informiranje o možnostih učenja na daljavo vsem prebivalcem Podravske regije.

Udeleženci v programu Usposabljanje za življenjsko uspešnost. Foto: arhiv LUP.

Projekt je povezal pet partnerskih organizacij: poleg Ljudske univerze Ptuj so v konzorciju sodelovale še ZRS Bistra Ptuj, PRJ Halo iz Cirkulan, Knjižnica Franca Ksavra Meška Ormož ter Območna obrtno-podjetniška zbornica Ptuj. Skrbeli smo za nemoteno in kakovostno delovanje desetih Točk vseživljenjskega učenja, pripravljali neformalne učne programe za potrebe delavnic, izvajali aktivnosti svetovanja na petih dislokacijah ter hkrati skrbeli še za promocijo učnih možnosti. Uspešno smo poskrbeli za povezovanje vseh ključnih akterjev za razvoj človeških virov naše podravske regije, saj smo sodelovali z zunanjimi partnerji, kot so javni zavodi, občine, osnovne in srednje šole, okoliške Ljudske univerze, razvojne agencije in ptujska obrtna zbornica. Ne gre pozabiti niti na vključevanje nevladnih organizacij in društev, ki se zmeraj z veseljem odzivajo na povabila v neformalne učne oblike. S tovrstnim sodelovanjem smo okrepili promocijsko mrežo vseživljenjskega učenja, za katero smo sicer skrbeli z različnimi kontaktnimi oddajami, prispevki ali javljanji v živo, objavljali smo članke o uspešno izvedenih aktivnostih ter pripravljali televizijske predstavitvene

Štejejo prav vse spretnosti, veščine in znanja. Foto: arhiv LUP.

oglas. Ob zaključku projekta je številka vključenih udeležencev presegla 6000.

Vzporedno z njim je tekel tudi projekt Dvig ravni pismenosti, ki je prav tako omogočal izvajanje številnih programov usposabljanj in izobraževanj številnim udeležencem s Podravja. V okviru operacija DRP smo v obdobju 2010 do 2013 izvajali programe, ki so namenjeni zviševanju ravni pismenosti odraslim in spodbujanju vseživljenjskega učenja. Operacijo je delno financirala Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport, izvajala se je v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete so razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, prednostna usmeritev pa je izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.

Še nekaj je pomembno zaznamovalo leto 2008. V tem letu smo prvič uspešni na mednarodnih razpisih. V partnerstvu z Bildungshaus Schloss Retzhof se prijavimo na evropski razpis Grundtvig Učna partnerstva ter uspemo s prijavo projekta FEPID: Nadaljnje izobraževanje oseb s posebnimi potrebami. Projekt smo izvajali s ciljno skupino posebne družbene skrbi, vključili pa smo varovance Zavoda Dornava, Zavoda Hrastovec ter enote Zavoda Hrastovec na Tratah. Pripravili smo priročnik z brezplačnimi učnimi vsebinami, predvsem s kreativnega in umetniškega področja, namenjen vsem, ki bi želeli ciljni skupini posebne družbene skrbi omogočiti aktivno vključevanje v posebej zanje razvita neformalna izobraževanja.

Od takrat redno sodelujemo na evropskih razpisih

Vseživljenjsko učenje, Grundtvig, Interreg SI-HU, od leta 2015 pa v programu Erasmus+, pod okriljem katerega letos izvajamo že naš 20. mednarodni projekt. Aktivni smo tudi na razpisih tipa Evropa za državljane.

2016

V letu 2016 so se po več letih pričeli obsežnejši razpisi in tako smo bili uspešni na razpisu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport s projektom Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc od 2016 do 2019, namenjenim pridobivanju temeljnih in poklicnih kompetenc zaposlenih. Do marca 2019 smo skupaj s

Sprejem projektnih partnerjev FEPID pri županu Limogesa v Franciji. Foto: arhiv LUP.

konzorcijskimi partnerji (Ljudska univerza Ormož, Tehniški šolski center Maribor, Zavod Nazaj na konja) v učenje vključili prek 1000 odraslih iz Podravske regije. Brezplačni programi, ki so jih udeleženci obiskovali, so bili s področja tujih jezikov, računalniške in digitalne kompetence, spodbujanje učenja in socialne vključenosti ter samoiniciativnost in podjetnost.

Polovica vseh sredstev je bila namenjena različnim oblikam računalniškega in digitalnega opismenjevanja, oziroma učenja s pomočjo računalnika in spleta. Ciljna skupina so bili zaposleni, nižje izobraženi, z manj kot štiriletno srednjo

šolo, manj usposobljeni ter starejši od 45 let.

2017

Med izobraževalne programe prvič v zgodovini izobraževanja odraslih na Ljudski univerzi Ptuj dodamo magistrski program, ki ga kot akreditirana enota izvajamo pod okriljem Pedagoške fakultete Koper. Gre za magistrski študijski program inkluzivne pedagogike, ki pomeni odlično priložnost nadgradnje vsem diplomantkam in diplomantom s področja predšolske vzgoje.

V študijski program Inkluzivne Pedagogike je bilo vpisanih 40 študentov, ki so poslušali predavanja ob petkih popoldan in sobotah dopoldan. Študijski program traja 2 leti, po zaključku študija si študentje pridobijo strokovni naslov magister profesor inkluzivne pedagogike/magistrica profesorica inkluzivne pedagogike.

To je širok profil strokovnjaka za vzgojo, izobraževanje in skrb za osebe s posebnimi potrebami. Ta izobrazba vam omogoča zaposlitev na različnih področjih, in sicer kot vzgojitelj predšolskih otrok za dodatno strokovno pomoč, svetovalni delavec v programu za predšolske otroke v prilagojenem programu, učitelj individualne in skupinske pomoči za učence z učnimi težavami v OŠ, svetovalni delavec v OŠ, izvajalec del in nalog strokovnega delavca v organizacijah, ki nudijo različne oblike pomoči rizičnim skupinam in osebam s posebnimi potrebami, organizator in vodja programov vseživljenjskega učenja za posameznike in skupine, ki tega sami niso sposobni ter v drugih sorodnih poklicih.

Center VŽU Podravje je deloval tudi na posebej prirejenem avtobusu. Foto: arhiv LUP.

Center za družine Špajza modrosti

Ljudska univerza Ptuj je bila uspešna na javnem razpisu Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti za sofinanciranje vsebin centrov za družine v letih 2017–2020 in tako svojim številnim dejavnostim dodala še Center za družine Špajza modrosti. Center za družine Špajza modrosti se nahaja v osrčju Ptuja, in sicer na Ulici heroja Lacka 3 in ponuja brezplačne vsebine in dejavnosti za obiskovalce vseh generacij.

Špajza modrosti ponuja številne programe. Eden izmed njih so izobraževalne in praktične delavnice na temo razvijanja odzivnega in senzibilnega starševstva. Delavnice oziroma predavanja nagovarjajo teme, kot so postavljanje meja, ohranjanje dobrih odnosov, varno in sočutno starševstvo. Na nas se lahko obrnejo tudi starši, ki se znajdejo v situaciji razhoda s partnerjem. V programih se srečujemo s temami, kot so zdrav življenjski slog, čuječnost, premagovanje stresa in podobno. Sodelujemo s številnimi zunanjimi sodelavci, ki so strokovnjaki na svojih področjih.

Organiziramo številne počitniške aktivnosti in dejavnosti za otroke, različne ustvarjalne in kreativne delavnice, kot je hitrostno sestavljanje Rubikove kocke in mnogo več.

Prav tako v sodelovanju različnimi organizacijami (OŠ Ljudevita Pivka, VDC Sožitje, Društvo Sonček Ptuj) potekajo vsebine za opolnomočenje družin otrok, ki imajo drugačne potrebe.

Špajza modrosti zraven organiziranih dogodkov ponuja neformalno druženje, saj so njena vrata odprta vsak dan in mimoidočim ponuja prostor, kjer lahko preživijo svoj prosti čas, na računalnikih preberejo novičke, pregledajo naše knjižne police in se informirajo o drugih dogodkih. Otrokom, ki so naši vsakodnevni obiskovalci, so na voljo številne družabne igre, sestavljanke, lego kocke, pobarvanke, otroške knjige.

Projekt Narava na krožniku

V letu 2017 smo se prijavi na javni razpis Podpora za diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost, ter izobraževanjem o okolju in hrani ter pričeli z izvajanjem projekta »Narava na krožniku«, katerega financerja sta Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja 2014–2020 in Republika Slovenija. S projektnimi partnerji, Kmetijo Murko Zgornja Hajdina, Kmetijo Murko Lancova vas in Kmetijo Furek Zgornja Hajdina, se bodo v obdobju trajanja triletnega projekta pripravili osnovni pogoji za izvajanje izobraževalnih vsebin na kmetijah, ki so povezane s pridelovanjem in uporabo zdrave hrane.

Na kmetiji Murko Zgornja Hajdina smo izvedli del učnega procesa s poudarkom na izobraževanju o okolju in hrani. Določene vsebine smo prikazali praktično (odvisno od letnega časa), določene s filmi in fotografijami, ki so nastali v času

Zadovoljni udeleženci so najboljša reklama. Foto: arhiv LUP.

projekta. Prikazali smo celoten proces potrebnih opravil in del na kmetiji, od priprave zemlje, sajenja, obdelave, žetve in nato predelave žit do našega krožnika. Prav tako smo prikazali celoten proces potrebnih opravil za pridobitev mleka in njegove predelave v različne prehranske izdelke ter tradicionalno in ekološko pridelavo povrtnin s principi permakulture. S permakulturnim pristopom smo prikazali, kako lahko sami, z malo truda, pridelamo zdravo hrano, hkrati zdravo jemo ter varujemo okolje. Tak način pridelave namreč upošteva naravne zakonitosti varovanja rastlin, izboljševanje rodovitnosti tal z zelenim gnojenjem, kompostiranjem, zastiranjem, sajenjem metuljnic, apnenjem, omilijo se težave okoljskih sprememb z ukrepi za zmanjšanje vpliva suše.

Vsako leto projekta smo pripravili eno gomilasto gredo z in brez ovčje volne, praktično prikazali, kako gredo pripraviti in hkrati opazovali, kako rastline sobivajo po načelih permakulture.

2018

V tem letu smo bili ponovno uspešni na razpisu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport ter pridobili projekt Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc od 2018 do 2022, katerega glavni namen je povečati vključenost odraslih v vseživljenjsko učenje ter izboljšati kompetence, ki jih potrebujejo zaradi potreb na trgu dela, večje zaposljivosti ali mobilnosti ter osebnega razvoja. V slednjega bomo skupaj s konzorcijskimi partnerji (Ljudska univerza Ormož, Tehniški šolski center Maribor, Zavod Nazaj na konja) v učenje vključili najmanj 926 odraslih iz Podravske regije, s poudarkom na Spodnjem Podravju. Ciljna skupina so odrasli, ki so manj usposobljeni, nižje izobraženi, s poudarkom na starejših od 45 let.

V sklopu projekta izvajamo Usposabljanja za življenjsko uspešnost (Razgibajmo življenje z učenjem, Izzivi podeželja, Most do izobrazbe), javnoveljavni program Začetna integracija priseljencev, javnoveljavni program Računalniška

pismenost za odrasle, neformalni izobraževalni program Računalniško digitalno opismenjevanje, neformalni izobraževalni program Govorim slovensko, neformalni izobraževalni program Sporazumevanje v tujem jeziku na ravni A2, Usposabljanje za uporabo načel HACCP sistema, Program priprave na strokovni izpit iz upravnega postopka, Program priprave na izpit iz znanja iz slovenščine kot drugega in tujega jezika na osnovni ravni, Program priprave na opravljanje izpita iz znanja računalništva ECDL, Program priprave za prijavo v postopek pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka.

Programi so za udeležence brezplačni, saj so financirani s strani Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

V letu 2018 smo bili uspešni še na razpisu Norveškega sklada, ki ponuja mladim osipnikom inovativne metode, temelječe na norveških izkušnjah, za ponovno vključitev ali v izobraževalni proces ali pa v zaposlitveno razmerje. Projekt nosi akronim IPS4NEETs. IPS4NEETs je projekt, namenjen vodenju mladih (od 18 do 30 let) do zaposlitve, ki je sami iz raznoraznih razlogov niso uspeli poiskati. Moto projekta je: »Priložnost in možnosti za vsakogar!« V treh izmed petih sodelujočih držav (Slovenija, Romunija, Madžarska, Španija in Norveška) usposabljam po 20 svetovalcev po metodi IPS (individualna pomoč ob zaposlovanju), ki se je kot izjemno uspešna (preko 90 % zaposljivost) izkazala v več državah Evrope ter v Združenih državah Amerike. Metoda omogoča individualno spremljanje posameznika pred, med in po zaposlitvi, spodbuja delne zaposlitve pri delodajalcu, njen končni rezultat pa je vedno plačano delo oziroma zaposlitev. Glavno vodilo metode je »vsak posameznik lahko dela«.

Projekt se bo zaključil leta 2021 s konferenco, na kateri bo med drugim predstavljena tudi strategija, kako vpeljati metodo IPS kot standard v slovenske organizacije, ki se ukvarjajo s svetovanjem mladim, predstavili in izpostavili pa bomo tudi dobre primere. Trudili se bomo doseči čim večjo uporabo metode

v praksi tudi po izteku projekta (morda kot standard kakovosti) in posledično pripeljati čim več mladih po čim krajši poti do zaposlitve.

Za kakovostno izvajanje je partnerstvo razvilo tehnološko platformo, ki bo omogočala svetovalcem vnos in spremljanje njihovih strank, pridobitev gradiva ter komunikacijo in s tem izmenjavo izkušenj med svetovalci kot tudi z njihovimi trenerji.

V Sloveniji se življenjska doba prebivalstva daljša, kar je zelo vzpodbudno, težava pa je v tem, da si veliko starostnikov in tudi mlajših ljudi, ki so nezmožni skrbeti zase, ne more privoščiti oskrbe v ustreznih ustanovah.

Program socialni oskrbovalec izhaja iz potreb modernega časa. Na ptujskem področju je socialna stiska še posebej izrazita zaradi nizkih pokojnin in ostalih prejemkov. Po drugi strani pa so domovi za upokojence polni. Veliko bolnih starejših ljudi zato ostaja doma, kjer pa nimajo nikogar, ki bi skrbel zanje, sami pa tega tudi niso zmožni. Pri tem mislimo predvsem na ustrezno prehrano, urejen in čist dom, osebno higieno, predvsem pa na druženje s sočlovekom. Tem ljudem izjemno veliko pomeni, če si kdo vzame urico časa na dan za klepet z njimi, saj je osamljenost njihova najhujša mora. Ni si težko predstavljati, o čem takrat starostnik razmišlja. Če k temu dodamo še bolezen, oddaljenost nekaterih od urbanih središč, odvisnost od nerednega javnega prevoza, dobimo vsaj

grobo sliko o njihovi stiski in zavedati se začnemo nujnosti nudenja pomoči na domu tem osebam, ki so najboljša leta svojega življenja pustili bodisi v tovarni bodisi na njivi.

Zaradi tega smo na Ljudski univerzi Ptuj pripravili nov program usposabljanja, s katerim bomo pomagali dvema skupinama: tistim, ki oskrbo nujno potrebujejo, in tistim, ki to delo želijo opravljati in bi jim tako omogočili dvig zaposlitvenih

Ena izmed naših najnovejših pridobitev: prostori Centra za družine Špajza modrosti.
Foto: arhiv LUP.

možnosti ter izgradnjo pozitivne samopodobe. Program usposabljanja je namenjen vsem, ki bi se radi usposobili za izvajanje pomoči na domu, po uspešnem zaključku pa lahko udeleženci pristopijo k opravljanju NPK iz tega področja. Verificirali smo ga pri Socialni zbornici Slovenije, verifikacijo pa obnavljamo na vsaka štiri leta.

2019

V letu 2018 smo začeli z aktivnostmi za vpis v magistrski študijski program 2. stopnje Socialna pedagogika in tako smo v študijskem letu 2019/2020 na Ljudski univerzi Ptuj, pod okriljem Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem, že vpisali prvo generacijo 26 študentov.

Študijski program traja 2 leti. Po zaključku študija si študentje pridobijo strokovni naslov magister profesor socialne pedagogike/magistrica profesorica socialne

Zmeraj smo ponosni, ko z izobraževanjem uspešno zaključijo nova skupina udeležencev.
Foto: arhiv LUP.

pedagogike. Študij na socialni pedagogiki ponuja široko paleto specifičnih znanj v okviru šolstva, vzgojnih ustanov, svetovalnega dela, nevladnih organizacij, penologije, kriminologije, psihiatrije, preventivnih dejavnosti, neformalnega dela z mladimi in podobno.

Bodoči študenti, ki se izobražujejo na področju Socialne pedagogike, pri katerem so glavne usmeritve v šolsko, vzgojno-svetovalno področje, področje institucionalnega dela, področje zavodov za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami (posebej za delo s čustvenimi in vedenjskimi težavami/motnjami), področje dijaških domov, penološko-svetovalnega dela, socialnega managementa in vodstvenih vlog, bodo tako lahko vplivali tudi na družbeno oz. sistemsko raven. Posebna veščina socialnega pedagoga – nepogrešljivega veznega člana pri socialnem vključevanju različnih ranljivih skupin v šolsko, lokalno ter širše okolje – je namreč ravno v neposrednem odnosu, ki je osnova za sodelovanje in učinkovito komunikacijo in ki nenazadnje lahko pripelje do še kako potrebnih sprememb v današnji družbi tveganj.

Tega leta smo bili smo uspešni tudi na javnem razpisu za sofinanciranje projektov socialne aktivacije. Naslov projekta je Živa sreča - Pikapolonica, izvajal pa se bo vse do leta 2022. Prijavitelj projekta je center ponovne uporabe iz Ormoža, Ljudska univerza Ptuj pa sodeluje kot projektni partner.

Gre za aktivnosti za dvig socialnih in funkcionalnih spretnosti in veščin s poudarkom na aktivnostih za dvig delovne usposobljenosti ciljne skupine. Projekt omogoča vključenost različnih profilov ljudi, z različno stopnjo izobrazbe, z različno motivacijo in različnimi sposobnostmi, željami, pričakovanji in interesi. Namen izvajanja petih programov je okrepiti socialno vključenost udeležencev, povečanje zaposlitvenih možnosti, dvig motivacije in krepitev obstoječih ter pridobitev novih socialnih in funkcionalnih kompetenc za učinkovito spopadanje z ovirami, ki tem osebam preprečujejo vstop na trg dela in jih posledično vodijo v socialno izključenost in življenje pod pragom revščine.

Del kolektiva Ljudske univerze Ptuj s predavateljem Janijem Prgičem in županjo Mestne občine Ptuj, Nuško Gajšek. Foto: arhiv LUP.

LANI JE IMELA DELAVSKA UNIVERZA V PTUJU
56 IZOBRAŽEVALNIH OBLIK S 1.214 UDELEŽENCI

Poslovna šola

Novost letošnjega programaobraževanja ptujske Delavske univerze je dveletni višješolskidiplj v poslovni šoli ali Business school, program, ki so ga pripraviskupaj z Ekonomsko fakultetoiz Ljubljane. Poslovna šola ima tri študijske smeri: zunanje-poslovno-komercialno, finančno-raznovodsko in poslovno-informacijsko. Diplomanti zunanje trzinske smeri lahko opravljajo delo v notranji in zunanji trgoviki-komercialne posle, delo v edicijah in carinskih službah. plomanti finančno-računovodskesmeri so usposobljeni za delo v finančnih in računovodskih službah (stroškovne analize, črtovanje porabe denarnih sredstev, nadzor kalkulacij...). plomanti poslovno-informacijskesmeri so usposobljeni za delo v informacijskih sistemih in tujetij, podprtih z računalniško analogijo. Po uspešnem končanju študija z zagovorom diplomske naloge dobijo diplomanti naziv ekonomist za smer poslovne šole, ki so jo vpisali in končali.

V poslovno šolo v Ptuj se lahko vpišejo vsi, ki so končali katerikoli štiriletno srednjo šolo. Ti, ki niso končali srednje šole, morajo pred vpisom opraviti diferencialne izpite iz slovenščine, matematike in poslovne matematike, tujega jezika, politične ekonomije, ekonomiko narodnega gospodarstva in statistiko. Greveda izključno za študij ob dej-interesenti pa za vpis potre-

bujejo obrazec 1,71 (Prijava za vpis), originalno diplomlo srednje šole, izpisek iz rojstne matične knjige in potrdilo o zaposlitvi oziroma potrdilo Zavoda za zaposlovanje. Šolanje za eno študijsko leto bo stalo nekaj več kot 800 DEM v tolarški protivrednosti. Študij se bo pričel takoj, ko bo dovolj prijav. Poleg Ptuja so enote poslovne šole za študij ob delu še v Ljubljani, Novi Gorici, Kranju, Kočevju in Kopru.

Skupaj z Emonskim izobraževalnim centrom iz Ljubljane je Delavska univerza pripravila tudi poslovodsko šolo za tiste, ki so končali srednješolski program za prodajalca. Letošnja novost je, da se lahko vpišejo tudi tisti, ki so končali agroživilsko smer, kot na primer mesarji, slaščičarji... Ob koncu študija diplomanti pridobijo srednješolsko izobrazbo. Poslovodna šola v Ptuj bo pričela delo 24. oktobra, seveda pa gre tudi v tem primeru za izobraževanje iz dela.

Delavska univerza pa je razpisala tudi vrsto tečajev: za voznike viličarjev, varnostnike, strojne gradbene mehanizacije, upravljalce centralnega ogrevanja, za varstvo pred požarom in varstvo pri delu, poleg teh pa še tečaje krojenja in šivanja, ročnega pletenja, učenja tujih jezikov (nemščina, angleščina, italijanščina) za odrasle in otroke od 5. leta naprej.

Z Zavodom za zaposlovanje so že lani uspešno izvedli tečaj nemščine ter tečaj računovodstva

v malem podjetju in vodenja poslovnih knjig. Tudi letos bodo te oblike izobraževanja nadaljevali, če bo interes.

Izobraževanje odraslih je v slovenski državi trenutno na stranskem tiru. Ob pripravi zakonodaje s področja izobraževanja je povsem izpadlo. Čeprav potekajo zdaj nekateri pogovori o tem, da naj bi se ustanovil za izobraževanje odraslih nek sistem mreže delavskih univerz ali ljudskih univerz, kot naj bi se imenovali po novem, vendar ostaja usoda sedanjih delavskih univerz še naprej negotova, saj denarja zanje ni. Obstaja predlog, da naj bi za delovanje delavskih univerz tretjino denarja zagotovil republiški in tretjino občinski proračun, tretjino pa bi si zagotovile na trgu. Vendar ta predlog zaenkrat nima možnosti, da bi se uveljavil. Tako ostajajo delavske univerze prepuščene same sebi, kar je v teh razmerah lahko za njihov obstoj tudi usodno. Denarja je vedno manj, ljudje se pretežno ukvarjajo s preživetjem in ni pričakovati, da se bodo množično odločili za dodatno izobraževanje. Tudi podjetja vedno manj denarja namenjajo za izobraževanje svojih delavcev. Delavska univerza v Ptuj ima dva zaposlena, edini denar, ki ga dobi iz občinskega proračuna, je

Delavska univerza je prejšnji teden (v ponedeljek) pripravila seminar o novi zakonodaji s področja računovodstva. Predavala sta dr. Ivan Ribnikar in dr. Ivan Turk iz Ljubljane. Številna udeležba je opozorila, da kaže take oblike izobraževanja nadaljevati.

MARKOVCI • Na tamkajšnji osnovni šoli so se 3. oktobra zbrale učiteljice, ki poučujejo drugi razred. Na svojem delovnem srečanju so hospitirale tudi pri glasbenem pouku Jerneje Bombeke. Učenci te šole so v septembru zbrali 4.166 kilogramov odpadnega materiala in ga v teh dneh prodali ptujski Surovini. Prejšnji teden so v okviru tedna otroke bil atreški parlament o

za osnovno šolo za odrasle, vse drugo je prepuščeno ponudbi in povpraševanju, slednja pa je vedno bolj skromna ob vedno višjih cenah najemnine za pro-

Mladika — šola s tradicijo

Pred nedavnim je bilo v Tedniku pisano z omalovaževanjem o Mladiki, to je o osnovni šoli Toneta Žnidariča na Ptuj. To šola je pred drugo svetovno vojno obiskovala moja mama, po vojni sem jo obiskoval jaz, zdaj jo obiskuje moj sin, zato me je takšno nepremišljeno pisanje tem bolj prizadelo.

Šola stoji ob Dravi, sredi parka, kjer skoraj ni prometa. Svojega sina sem že od prvega razreda pripravil do tega, da hodi v šolo in iz šole po nekoliko daljši, toda varni poti. Iz šole gre po parku ob Dravi pod obema mostoma, nato pa pred razstavnim paviljonom zavije na desno in gre domov skozi središče mesta, kjer je promet prepovedan. Tako se izogne vsemu prometu, ki poteka čez most, in vsaka skrb v zvezi s prometom je odveč.

Mladika je najstarejša ptujska osnovna šola, saj bo naslednje leto praznovala 120-letnico obstoja. Že od nekdaj je uživala ugled, saj je bila to mestna šola. Poprosil sem ravnateljico šole profesorico Marijo Šumandlovo, s katero sva pred leti skupaj poučevala na ptujski gimnaziji, za nekaj podatkov o zgodovini Mladike. Prof. Šumandlova se spominjam kot izredno prizadevne in napredne profesorice biologije. Takšna je tudi danes kot ravnateljica in pod njenim vodstvom si je šola pridobila ugled tudi v slovenskem prostoru.

Pa nanaizajmo nekaj zgodovinskih dejstev.

Najstarejši znani podatki o tej šoli segajo v leto 1872. Takrat je bila to mestna mešana štirirazredna ljudska šola s poukom v nemščini. V šolskem letu 1877/78 so bile že štiri vzporednice, učenci pa so bili ločeni po spolu.

Že naslednje leto pa se je ločila v samostojno štirirazredno dekliško šolo. Leta 1895 se je razširila v petrazrednico, naslednje leto v šestrazrednico, leto nato pa že v sedemrazrednico. Šolski prostori so postali pretesni, zato so v letu 1902 sezidali sedanjost šolsko stavbo. Tu so nastanili trirazredno dekliško meščansko šolo, petrazredno dekliško nemško ljudsko šolo in dekliški dom, ki je imel nalogo, da pritegne tuje gojenke, ker jih je primanjkovalo za meščansko šolo.

Po prvi svetovni vojni so odslovili nemške učitelje in na njihovo mesto imenovali slovenske. Učence so razdelili po narodnosti. Nemška dekliška petrazrednica je postala slovenska mešana petrazrednica. Čez dve leti so obe mešani ljudski šoli razdelili na deško in dekliško petrazrednico, vsako z eno nemško paralelko. Od leta 1921 do 1925 je bila dekliška šola šestrazrednica, nato je bil šesti razred ukinjen, ukinjena je bila tudi nemška paralelka. Na šoli je bilo takrat 135 učenk. V naslednjih letih se organizacija šole ni bistveno spremenila, le nekaj več učenk jo je obiskovalo.

V šolskem letu 1937/38 je bilo na šoli 242 učenk ljudske šole in 38 učenk meščanske šole. Do leta 1940 se število ni bistveno spremenilo.

30. aprila 1941 je bilo učiteljstvo vseh osnovnih šol povezano k mestnemu načelstvu. Nadaljnja usoda učiteljstva je bila znana — večina je bila izseljena.

670 učencev. V 1., 2., 6. in 7. razredu sta bili po dve paralelki, v 3., 4. in 5. razredu po tri paralelke, v osmem pa je bil le en oddelek. Najslabši je bil učni uspeh v 6. razredu (75%), v 8. razredu pa so izdelali vsi učenci. S tem letom se je namesto prejšnjih nižjih gimnazij postopoma uvajala enotna osemletna osnovna šola. V letu 1960 se je v osnovni šoli pričel izvajati dopolnilni pouk za učence, ki težje sledijo pouku. V šolskem letu 1961/62 sta se ponovno združili dve osnovni šoli v Ptuj, in sicer osnovna šola Toneta Žnidariča in osnovna šola Jožeta Lacka, ki sta delovali ves čas pod isto streho — vsaka v polovici Mladike. Po združitvi je imela osnovna šola Toneta Žnidariča 1382 učencev v 38 oddelkih. Pouk je bil v dveh izmenah, saj je bilo takrat na voljo le 19 učilnic. V tem letu je bila uvedena obvezna praksa za učence 8. razreda, namenjena tudi poklicnemu usmerjanju učencev.

V šolskem letu 1964/65 je prišlo do spremembe šolskih okolišev z dograditvijo osnovne šole Franca Osojnika. Kljub dograditvi nove šole v Ptuj je bilo na Mladiki še vedno 33 oddelkov. Dva oddelka učencev sta se vozila iz Vidma pri Ptuj. V oddelkih je bilo od 28 do 43 učencev. V naslednjih letih so se prešolali v 6., 7. in 8. razred še učenci iz Zavrča. V teh letih je bil učni uspeh več kot 80%. Število učencev je variiralo od 950 do 1050. Po letu 1969 se je učni uspeh ponovno izboljšal in je bil več kot 90%. Z letom 1977 je šola postala centralna s priključitvijo podružnične šole Vinka Jurančiča Vitomarci. Naslednje leto se je pripojila še podružnica Trnovska vas. S tem se je število učencev povečalo na 1250 na vseh treh šolah.

V šolskem letu 1979/80 je bila v Ptuj na novo ustanovljena osnovna šola Olge Meglič. Z ustano-

Šolski zvonec nam je zaupal . . .

MARKOVCI • Na tamkajšnji osnovni šoli so se 3. oktobra zbrale učiteljice, ki poučujejo drugi razred. Na svojem delovnem srečanju so hospitirale tudi pri glasbenem pouku Jerneje Bombeke. Učenci te šole so v septembru zbrali 4.166 kilogramov odpadnega materiala in ga v teh dneh prodali ptujski Surovini. Prejšnji teden so v okviru tedna otroke bil atreški parlament o

SPOMINI
Udeleženci

Središče za samostojno učenje

Kot dolgoletni uporabnik Središča za samostojno učenje pri Ljudski Univerzi Ptuj vam predstavljam moje videnje dela v Središču za samostojno učenje. Uporabnik sem namreč od same ustanovitve Središča na LU Ptuj. Moj domači izraz je SREDIŠČE, ker je razvejana dejavnost, njihova internetna stran vsebuje ogromno izobraževalnih programov, kateri so dostopni z internetno povezavo. Vse je pod okriljem Ljudskih univerz v Sloveniji.

Kot uporabnik imam dostop do učenja tujih jezikov. Ker sem pripadnik generacije 50+, mi uporaba Središča omogoča učenje tujih jezikov in tudi osvežitev le-teh. Središče uporabljam za izobraževanje na njihovi spletni strani. Dobra stran tega je, da imamo termine, ko lahko imaš na voljo računalnik oz. določen čas za njegovo uporabo.

Danes je nuja, da si od starosti 9 let pa do 99 let v samoizobraževanju. Dobro je, da nam Ministrstvo za Izobraževanje, znanost in šport sofinancira delovanje Središč v Slovenji. Termine koristim za samoizobraževanje, saj sem v središču Ljudske univerze Ptuj pisal diplomsko nalogo iz strojništva, katero sem pozneje branil in odbranil. Sedanje termine koristim za samoizobraževanje: naredil sem kuharski tečaj v virtualni obliki, se do-izobraževal v kibernetiki varnosti, bral in poslušal v avdio obliki slovenske klasike. Trenutno me zanimajo vojaški spopadi v Evropi od prazgodovine do danes. Obnavljanje znanj mi omogoča, da ostanem aktiven in čil čim dlje, zato koristim Središče za to vrsto aktivnosti. Vse to delamo, da nam vnuki ne govorijo, da smo za časom.

Najdete nas na spletni strani: lu.ptuj.si ali povprašajte na Ljudski Univerzi Ptuj. Dobrodošli pri nas.

Ivan Donik,
član Središča za Samostojno učenje

Moj pogled na Središče za samostojno učenje

Biti redni, skoraj vsakodnevni obiskovalec neke institucije več kot dvajset let, niti ni neki čudež, če bi to bila kavarna ali delovno mesto.

V nobenem primeru nisi samo gost, ampak se počutiš počaščen. In posebne občutke gojiš do svojih gostiteljev – vseh po vrsti toplih in polnih empatije do soljudi. Včasih Delavska, zdaj Ljudska, univerza, vir znanja in pomoči vsem, da bi ta znanja uporabili v praksi.

Zakaj sem pa jaz v svojem 86. letu tam? Odgovor naj, prosim, ne razočara nobenega bralca teh skromnih vrstic: želim si trošiti minute tega čudeža, ki ga imenujemo življenje na rečeh, ki me delajo srečnega in zato tudi sem hvaležen za ta dar življenja.

Hvala vsem, ki mi pri tem pomagajo!

Željko Sarić,
udeleženec SSU

Vrstnik vrstniku (projekt Peer to Peer)

Čas hitro mineva, ko nenadoma zadostimo pogojem za upokojitev. Vprašamo se; kaj sedaj? Že res, da je fizičnega dela zadosti, ampak so stvari, ki jih v aktivnem delovnem obdobju nisem mogel v zadostni meri opravljati. Od znanca sem izvedel, da se na Ljudski univerzi Ptuj vrstijo razne ustvarjalne delavnice. Predvsem so me zanimali tuji jeziki, zgodovina in filozofija. Menim, da Ljudska univerza Ptuj nudi različne dejavnosti, ki pa jih, po mojem mnenju, ljudje premalo izkoristijo. Pred nekaj leti sem aktivno sodeloval pri projektu "Vrstnik vrstniku". Igral sem tudi vlogo dedka v filmčku, ki je obravnaval zanimive medgeneracijske odnose in razmerja. Pri samem snemanju sem doživljal neprecenljive trenutke, ki so zame nepozabni.

Ob jubileju, ki ga Ljudska univerza Ptuj praznuje letos, iskrene čestitke celotnemu kolektivu. Želim jim, da še naprej z različnimi programi udeležujejo uspešno delo in svoje poslanstvo.

Oton Jakopec,
udeleženec projekta Peer to Peer

O Seniorijadi

Danes, ko je več starejših kot mlajših, je situacija popolnoma drugačna od preteklosti. Tedaj so govorili, da so tisti, ki so takrat odhajali v pokoj, bili TSO – Ti Si Odpisan. Takrat je veljalo, da so starejši 60+ samo za pokojnino. Danes je to zelo drugače: družbene spremembe so spremenile pojem družine. Danes smo prisiljeni uvažati delovno silo. Naenkrat je naraslo število upokojenih oseb, vse več nas je 60+. In smo postali geriatrična družba. S tem se je spremenilo mišljenje o starejših.

Moja izkušnja je, da sem ugotovil, da sem se polenil in dodal nekaj kilogramov. Zdravnik me je pogledal in komentiral: "Kaj si postal fotelj upokojenec z daljincem v roki?".

Moral sem spremeniti način življenja. Drugače bi dobil še kaj zraven.

Začelo se je preprosto, vsak dan sem moral narediti 2000 korakov v eno smer in nazaj v drugo. Ugotovil sem, da se to da preprosto narediti tako, da načrtuješ pot do trgovine ali pa izbereš kako drugo možnost. Zatem sem redno 1 X tedensko prehodil pot od železniškega mostu do jezera v Markovcih, pozneje pa vsaj 1 X mesečno okoli Ptujkega jezera.

Po enem letu sem ugotovil, da sem spremenil videz in izgubil nekaj kilogramov. V naslednjih petih letih sem spremenil prehranske navade. Zelo sem omejil vnos sladkorja in začel uporabljati oljčno olje za prehrano. In sem v šestih letih znižal težo za 20 kg, kar pomeni, da nosim obleke velikosti L, prej pa sem bil v XXL.

Danes je zame zaradi sprememb v načinu prehranjevanja vse enostavneje.

Ivan Donik,
udeleženec Seniorijade 2019

Iz Knjige vtisov

"Odločila sem se, da napišem, zapolnim nekaj vrstic v knjigi pripomb in pohval. Spoštovani ljudje, ki sestavljate duh Ljudske univerze Ptuj! Vesela sem, da sem se vpisala v Predšolsko vzgojo pri vas, saj mi vaš način dela zelo ustreza. Ste načelni, kvalitetni, organizacijsko zelo usklajeni ... in povrh vsega še prijazni. Ne dvomim v vašo zgodbo o uspehu, saj izpolnjujete vse zahteve nas zelo zahtevnih dijakov in študentov. Srečna sem, da sem del tega. Hvala."

"Spoštovani profesorji. Hvala za učenosti, ki ste nam jih posredovali tekom šolskega leta. Z velikim veseljem, radovednostjo in uka željnimi pričakovanji smo prišli in vi ste nam izpolnili naša pričakovanja. Gospod profesor je snov podajal didaktično, metodično in odlično. Študentom na faksu bi bil vzoren predavatelj."

"Spoštovani! V imenu Term Ptuj se vam iskreno zahvaljujem za prijetno presenečenje, ki ste ga spontano pripravili gostom naših term, in sicer učencem s prilagojenim programom iz Škofje Loke, ko ste jih pri njihovem vodstvu po mestu obdarili z bonboni in balončki. Navedeno dejanje potrjuje, da imamo na Ptuj ob številnih kulturnozgodovinskih znamenitostih tudi ljudi, ki skupaj z njimi našemu mestu dajejo poseben pečat."

"Ne morem opisati svojih občutkov, sem pa zadovoljen, da sem v vaših prostorih srečal Sokrata, Aristotela in misleca človeštva, ki bo meni in sošolcem odprl marsikateri nov pogled na svet. Gospod profesor, hvala, ker me je vaš Cerberus pustil vstopiti v ..."

"Pohvaliti želim izvedbo osnovnega tečaja računalništva. Predavateljica nas je zelo dobro motivirala, strokovno nas je zelo veliko naučila. Imeli smo različna predznanja in nas je vse mojstrsko znala voditi po računalniški stroki. Hvala vodstvu in voditeljici tečaja."

"Na delavnici Photoshopa mi je bilo zelo všeč. Zraven prijetnih vtisov sem odnesla tudi dosti znanja. Znanje je bilo posredovano na zelo sproščen način. Tudi za bolj radovedne in zahtevne se je našel čas in pa seveda tudi odgovor. Z veseljem bi se udeležila še nadaljevalne delavnice. Prav tako so tudi ostali udeleženci omenili, da bi še nadaljevali z delavnicami. Čestitam za nov, dobro izveden projekt."

"Lepo je opisovati vtise, ko in če je človek zadovoljen, predvsem če se prvič srečaš z računalnikom. In spoznaš tudi profesorja za računalništvo. Zelo dobro nas je motiviral, strokovno vodil po računalniški stroki. Veliko lepih trenutkov nam je bilo danih. Hvala za vaše dobro znanje in požrtvovalnost."

"Spoštovani! Iskreno se vam zahvaljujemo za sprejem gostov Gimnazije Ptuj, udeležencem mednarodnega izobraževanja ravnateljev evropskih držav CEDEFOP, v izvedbi Gimnazije Ptuj. Vaš prispevek je obogatil naše aktivnosti in nam pomagal izvesti načrtovan program."

"Spoštovani, zares se vidi, da ste urejena in ambiciozna organizacija, saj uspehov, kakršnih ste sposobni, sicer ne bi dosegali. Jasno, da je mnogo odvisno od vodje, in tu vam čestitam in se vam zahvaljujem za ves trud in vaše prizadevanje, da bi skupni projekt uspel. V upanju na še boljše uspehe se vam še enkrat zahvaljujem in vas pozdravljam."

"Cenjeni partnerji Izboraja naj podjetniške ideje! Naj se vam posebej zahvalimo, ker ste nam pomagali pripraviti prijeten večer za podjetnike s Ptuja in okolice, ker ste z nagradami oplemenitili naša prizadevanja za več inovativnosti, ker ste nam pomagali širiti idejo po povezovanju, ker ste Izboraja naj-podjetniške ideje vzeli tudi za svojega, ker ste podprli ustvarjalnost in podjetnost v našem okolju."

"Hvala za odlično organizacijo vam in vašima dvema kolegoma. Res ste imeli v mislih vse malenkosti in tam se po navadi zatakne. Vsi so bili pozitivno navdušeni in bi si želeli še več tako dobro organiziranih delavnic."

"V imenu naše ekipe, ki je obiskovala vaš tečaj računalništva, se iskreno zahvaljujemo za vašo potrpežljivost, katera je potrebna v naših letih. Naučili smo se nekaj, za kar smo mislili, da je za nas nedosegljivo, brskanja po internetu, na katerem zdaj lahko sami poiščemo marsikatero zadevo in sami preberemo, kaj nas zanima in še marsikaj drugega."

Za uveljavljanje Delavske univerze Ptuj

Občinski komite za družbeno-ekonomski razvoj in planiranje je na seji, 12. februarja razpravljala o položaju Delavske univerze Ptuj. Pri tem je podprl nadaljnji razvoj in uveljavljanje te ustanove posebnega družbenega pomena in predlagal, da se s pomočjo družbenopolitičnih organizacij v občini in organizaciji združenega dela ustvarja ustrenejša klima med delavci, delovnimi ljudmi in občani za izobraževanje.

Pomembno področje delavske univerze je izobraževanje za delo in iz dela za tiste OZD, ki nimajo organiziranih svojih izobraževalnih centrov. (Svoje izobraževalne centre imajo v TGA, EKK in Agisu). Gre predvsem za dokvalifikacije, prekvalifikacije, izobraževanje, ki je predpisano z za-

konom, t. j. varstvo pri delu, varstvo pred požarom, higienski minimum, varnostniki in podobno. Velik del izobraževanja odpade na tako imenovano splošno izo-

Izobraževanje DU Ptuj poteka na različnih lokacijah. Imajo dve učilnici v upravljanju, občasno najemajo dom Franca Krambergerja, dvorano ptujskih krajevnih skupnosti, sejno dvorano Emone Merkurja in 2 do 5 učilnic OŠ Tone Žnidarič.

braževanje, kot so jezikovni tečaji za otroke in odrasle, tečaji šivanja in krojenja, hobi dejavnosti in aktivnosti v tretjem življenjskem obdobju. Za ilustracijo naj navedemo obseg dela v mesecu novembru 1985.

Oblika	število slušateljev	število ur
osnovna šola 7. razr.	14	40
prevoz nevarnih snovi	40	16
varnostniki	22	40
kurjači	21	25
gradbena mehanizacija	35	80
strojepis	22	21
seminar za čistilke	31	6
varstvo pri delu	30	12
turistični vodniki	20	29
skladiščniki	20	16
vozniki viličarjev	23	80
šivilje 5 tečajev	70	128
tuji jeziki 11 skupin	176	136
Skupaj:	514	618

Ti podatki kažejo, da je obseg dela v novembru primerjalno enak s šolo, ki ima 14 oddelkov. V organizacijo in izvedbo je tre-

ba vložiti precej dela, saj je za vsako izobraževalno obliko treba opraviti celotni andragoški cikel: sondiranje, zaznavanje po-

treb, priprava programov, formiranje skupine, pogodbe s predavatelji, izvedba, valorizacija oblike, izstavitve potrtil slušateljem. Vso to delo opravljata le dva izobraževalca, težave pa so še v tem, da delo poteka na petih lokacijah, ker imajo sami le 2 učilnice, zato morajo najemati prostore drugod.

Delavska univerza Ptuj izvaja tudi programe družbenopolitičnega izobraževanja in usposabljanja. O tem se dogovarjajo prek Koordinacijskega odbora za družbenopolitično izobraževanje pri OK SZDL Ptuj. Gre predvsem za skupni program v okviru Šole socialističnega samoupravljanja, ki se deli na tri oddelke. Žal tu nastajajo razni zastoji, ker posamezne DPO ne pripravijo pravočasno programov oziroma kadrovanja, izvajajo programe v lastni režiji in podobno. V bodoče bo potrebno bolj usklajeno delo.

Posebno pomembna vloga DPO je tudi v OZD, da pritegnejo in zainteresirajo delavce za izobraževanje. V manjših OZD prepuščajo to nalogo predvsem delavcem v kadrovskih službah kot dodatno delo, zato je razumljivo, da ni povsod ustreznega odziva. Prizadevanja bodo uspešna le ob širši družbeni podpori, kar še zlasti velja za delo DPO v OZD, žal pa pri nekaterih vodstvenih strukturah ni posebnega interesa, saj je z neukim delavcem čisto lažje manipulirati. V marsikateri OZD iščejo usluge delavske univerze predvsem ta-

krat, ko prejmejo odločbo pristojnih inšpekcijskih služb, da je treba izvesti izobraževalne oblike, ki so predpisane z zakonom.

Pet zaposlenih pri DU Ptuj oblikuje prihodek s prodajo izdelkov in storitev, s svobodno menjavo dela in s prihodkom od občanov. Stroški naraščajo mnogo hitreje od prihodkov. V skrbi, da ob teh nesorazmerjih ne ustvarjajo negativnih razlik v poslovanju, imajo delavci nizke osebne dohodke v primerjavi s povprečjem v družbenih dejavno-

Trenutno razpolagajo z dvema grafoskopoma, kasetofonom, episkopom, dvema magnetofonom po dvema diapojektorjema in kinopojektorjema (16 mm), epidiaskopom, kasetnim pojektorjem (8 mm), megafonom, televizorjem in videorekorderjem. Kar 70 % te tehnologije je zastarele, rezervnih delov pa ni.

stih, povrh tega pa nimajo sredstev za posodobitev opreme, učnih pripomočkov in ponazoril. Tudi honorarji predavateljem so na spodnji meji cenika Zveze delavskih univerz Slovenije. V naslednjem obdobju bo nujno treba povečati ceno predavateljske ure od 20 do 30 odstotkov. To povišanje bi morali kriti predvsem udeleženci izobraževalnih oblik. Dejstvo je, da se v izobraževalnih oblikah izobražujejo predvsem delavci z najnižjimi osebnimi dohodki. Ti so doslej

bili pripravljeni plačati izobraževanje, saj se jim je to potem obrestovalo na delovnem mestu. Vendar so te kategorije delavcev spričo rasti življenjskih stroškov v vse težjem položaju, zato se bo marsikdo moral odpovedati izobraževanju.

Kaj pričakuje Delavska univerza Ptuj? Predvsem pomoč pri pridobitvi dveh prostorov od Samoupravne stanovanjske skupnosti Ptuj za dve novi učilnici. Oddelke osnovne šole za odrasle naj bi financirala enako kot doslej Občinska izobraževalna skupnost, prav tako naj bi jim krila stroške za najemnine, kurjavo, elektriko in komunalne stroške v višini 1.200.000 din, ter v enaki višini tudi krila osebne do-

Kulturni

V okviru slovenskega kulturnega šola Ivan Spolenak kulturni dan, ki so dva dela, saj jim stalna prostorska stiska. Tako so se dopoldan zbrali učenci na raznih aktivnostih. Tako so jih mentoro otroke, seznanili s prvimi koraki v glasbi, lutkarstvu, gimnastiki, plesu, tom zanimivih pravljic in zgodb. Že o interes za vse omenjene oblike umetnosti vsak pa je imel možnost, da se priključi bližje.

Po kratkem kulturnem programu nov dan, pa so se začele aktivnosti prav tako razdelili po skupinah. O tem jim govorila akademski slikar Albin. V svet gledališča in odrsko govorjen Bezeljak-Glazer, Jože Korošec jim Marjan Šneberger pa o novinarstvu, sko pionirsko oddajo. Med zunanji izvesti kulturni dan, naj omenimo še

SPOMINI
Zunanji sodelavci

Računovodstvo, knjigovodstvo in davki

Že vrsto let sem zunanja sodelavka Ljudske univerze Ptuj. Sem predavateljica v programu Usposabljanja za računovodska in knjigovodska dela, do nedavnega pa sem bila tudi predavateljica na Višji šoli Gea College iz Ljubljane, ki je imela študijski oddelek tudi na Ljudski univerzi Ptuj. Ves čas predavateljske kariere se trudim, da znanje in izkušnje, ki sem si jih pridobila z dolgoletno prakso v večji gospodarski družbi, prenašam na vse tiste, ki iščejo kakovostna znanja s področja računovodstva in davkov. Delo opravljam z veseljem, saj sodelujem z motiviranimi slušatelji.

Vesela sem, da sem del uspešnega, predvsem razvojno naravnane kolektiva z visoko zastavljenimi cilji. Sodelovanje s tem kolektivom je zaradi pozitivnih in osebnostnih lastnosti zaposlenih prijetno in je takšno, kot si ga lahko samo želimo. Samo tisti, ki spremljamo poslovanje tega zavoda že nekaj deset let, tako kot jaz, vemo, koliko dela in naporov je bilo vloženo v razvoj zavoda v vseh letih njegovega delovanja in koliko je bilo padcev in koliko vzponov. Brez le-teh pa danes Ljudska univerza Ptuj ne bi bila to, kar je, zavod, ki je lahko za vzgled marsikateri podobni instituciji.

Marija Magdalenc,
predavateljica

Tečaji tujih jezikov

Po poklicu sem magistra prevajalskih ved za nemški in angleški jezik. Sem zunanja sodelavka Ljudske univerze Ptuj in že 13 let izvajam tečaje tujih jezikov za nemški in angleški jezik. To so samoplačniški tečaji, pa tudi tečaji v okviru raznih projektov, kjer spoznavam najrazličnejše ljudi.

V teh letih sem poučevala več 100 tečajnikov in to delo mi je prineslo veliko pozitivnih izkušenj in zadovoljstva.

Občasno tudi kaj prevedem za potrebe Ljudske univerze Ptuj, kar seveda še dopolnjuje naše dolgoletno sodelovanje.

Ta čudoviti kolektiv mi vedno stoji ob strani, kadar potrebujem kakšen nasvet ali podporo in se res trudijo, da se vsi dobro počutimo in med seboj razumemo. Sem hvaležna, da sem lahko del tega edinstvenega kolektiva, ki se vsak dan trudi za boljšo prihodnost odraslih, starejših ... in iskreno upam, da bomo še mnoga leta tako uspešno, složno in spoštljivo sodelovali.

mag. Sandra Travnika,
predavateljica

Mentorstvo v projektih PPS in Umovadba: za generacijo 50+

Starost je čas dostojanstva, čas zbiranja doživetij in je čas velike moči, pokončne drža in samozavesti. Največji izziv 21. stoletja za Evropo je daljšanje življenjske dobe in naglo naraščanje starejših od 55 let. Staranje prebivalstva je problem Evrope in se dotika tudi nas. Porast starejše generacije se napoveduje tudi za Mestno občino Ptuj.

Dejavnost Ljudske univerze Ptuj je od ustanovitve v bistvu delo z odraslimi, da odraslim pomaga premagovati najrazličnejše ovire na življenjski poti. Predvsem izobraževalne. V zadnjem obdobju njeno delovanje uspešno sega tudi prek meja. Budno in neprestano spremlja potrebe odrasle populacije. Sledi trendom v Evropi in se prijavlja na mednarodne razpise.

Izziv in priložnost za generacijo v tretjem življenjskem obdobju ponuja občanom Ljudska univerza Ptuj z mednarodnima programoma Aktivno zdravo staranje in Boljša priprava na življenje v starosti. Osnovni namen programa Aktivno staranje je, da se nudi podpora aktivnemu udejstvovanju starejših v družbi, spodbuja zdravo in neodvisno življenje, dviga kakovost življenja starejših odraslih s socialnimi aktivnostmi in da se uporabi socialni in profesionalni potencial starejših v našem okolju. Pojem aktivno staranje se dotika in širi na veliko področij, in sicer na področje zdravja, prehrane, fizične in umske aktivnosti.

Oba programa se uspešno izvajata že od leta 2015. Ljudska univerza je izobrazila moderatorje, ki uspešno in vztrajno širijo v naš prostor zavedanje, kako pomembno je vedenje o pomenu stalne fizične in umske aktivnosti starejših.

Na vsebinah projekta Boljša priprava na življenje v starosti smo razvili za naše okolje uporabni program Umovadba, ki tudi prispeva h kvaliteti aktivnega staranja. Izvaja se v sklopu modula Zdravo staranje in je namenjena urjenju možganov. Gre za pomembno aktivnost v tretjem življenjskem obdobju, saj

so možgani do konca življenja sposobni sprejemati informacije in so občutljivi in dojemljivi za raznoliko vadbo. Namen možganske vadbe je, da se naučijo hitreje ustvariti povezave do novega vedenja. Usmerjena aktivnost vadbe izboljšuje spomin. Je dejavnost, ki povečuje kognitivno rezervo v starostnem obdobju. Kognitivna rezerva označuje umsko odpornost zoper možganske okvare. Udeleženci delavnic se preizkusijo z različnimi miselnimi orehi: kako lahko premagujejo spominske blokade, kako urimo pozornost, seznanijo s strategijami pomnjenja, z dejavniki tveganja, s pomenom hrane, ki vpliva na možgane.

Umovadba je mnogo bolj učinkovita, če je umeščena v zdrav življenjski slog, ki seveda vključuje zdravo prehrano, telesno in socialno aktivnost, kakovostno spanje ter meditacijo in pravočasno uravnavanje stresa. Geslo udeležencev je: »Vsak dan nekaj novega ali drugačnega«.

Kot zunanja strokovna sodelavka že vrsto let sodelujem z zavodom LU Ptuj. Vodim usposabljanja za življenjsko uspešnost, motivacijske delavnice, usposabljanja za pridobitev poklica, sodelujem kot predavateljica v srednjem strokovnem izobraževanju, sem moderatorica mednarodnih projektov za starejše v našem okolju.

Slava Šarc, prof. in dipl. org. dela
predavateljica

Informacijsko-komunikacijska tehnologija

V veselje mi je, da lahko sodelujem z LU Ptuj na področju predajanja znanja s področja informacijsko-komunikacijske tehnologije. Računalniška in digitalna pismenost postajata temeljni spretnosti, ki sta potrebni za aktivno, uspešno in kompetentno delovanje posameznika v današnji družbi. Rezultat so zadovoljni udeleženci, ki na predavanjih izpopolnijo svoja računalniška znanja, hkrati pa kot uporabniki digitalne tehnologije dobijo občutek večje samostojnosti in suverenosti. Zunanji sodelavci smo še posebej veseli, če dobimo od udeležencev pozitivne povratne informacije. Pogosto vidimo, da so odrasli z izobraževanjem v kasnejših letih zadovoljni; opažamo njihovo samozavest, voljo, zagnanost pri opravljanju dela in pridobivanju novih življenjskih in delovnih izkušenj.

Slovenski rek pravi »Nikoli ni prepozno«, kar še kako dobro velja za področje vseživljenjskega učenja. Slednje ima v današnjem času izreden pomen, saj poveča in izboljša zaposljivost ali pa omogoči spremembo poklicne poti.

Ljudska univerza Ptuj vas zagotovo lahko skupaj s sodelavci pripelje do vašega zelenega cilja. Zahvaljujem se jim za njihovo delo in požrtvovalnost na področju izobraževanja odraslih.

mag. Dušan Brglez,
predavatelj

Tuji jeziki: nemščina za srednje šole

Moje poklicno delo se je začelo s poučevanjem srednješolcev, ker sem si zmeraj želela delati z mladimi. Z Ljudsko univerzo Ptuj sem začela sodelovati v šolskem letu 1994/95 kot zunanja strokovna sodelavka za poučevanje nemškega jezika v programu Strojni tehnik. Pouk je potekal v popoldanskem času na Osnovni šoli Mladika. Nekaj udeležencev je bilo že zaposlenih, ostali pa so za pridobitev zaposlitve potrebovali še določeno izobrazbo.

Po začetkih poučevanja srednješolcev mi je delo z odraslimi pomenilo še dodaten izziv. Rada delam z odraslimi in mi je vsak njihov napredek še v posebno zadovoljstvo. Že takrat sem spoznala, da je delo v manjšem kolektivu zelo prijetno, če se sodelavci med seboj razumejo, se spoštujejo, izmenjujejo izkušnje, si pomagajo med seboj in skrbijo za udeležence v izobraževanju.

Nadaljevala sem s programoma Gostinska dela: Kuhar/Natakar in nato še Gostinski tehnik. V te programe je bilo vključenih več žensk; potrebe po teh profilih so se povečevale in marsikatera udeleženka se je želela prekvalificirati. Najbolj sem bila zadovoljna, če mi je uspelo kateri udeleženki pomagati prebroditi strah in težave pri govorjenju pred občinstvom, npr. sprejem naročila natakarike ali obrazložitev sestavin jedi, ki so jih pripravile kuharice.

Po nekaj letih so na Ljudski univerzi uvedli programa Ekonomski tehnik in Predšolska vzgoja, kjer poučujem nemški in angleški jezik še danes. Oba programa se zaključita s Poklicno maturo, ki jo naši udeleženci kljub zaposlitvi in družinskih obveznostih uspešno opravljajo. Razen v srednješolskih programih sem poučevala tudi nemški in angleški jezik v programu Osnovna šola za odrasle, ki je pripomogel odraslim, da so uspešno zaključili osnovno šolo.

Renata Horvat, prof.
predavateljica

Strojni tehnik

Ljudsko univerzo Ptuj poznam že vrsto desetletij, njihove zaposlene pa še od takrat, ko se je imenovala Delavska univerza. V tistih časih sem namreč z njimi sodeloval v okviru prekvalifikacij, ki so jih za zaposlene organizirala nekatera ptujska podjetja. Kot diplomirani inženir strojništva sem svoje znanje predajal tistim delavcem, ki so jim manjkale izkušnje iz tehniških ved, so pa jih potrebovali pri svojem delu. Sploh pa, ko so nekatera ptujska podjetja, npr. TAM zavore in Agis, začela konec 80-ih let uvajati v proizvodnjo tako imenovane CNC stroje.

Ko so v začetku devetdesetih na Ljudski univerzi Ptuj uvedli svoj izobraževalni program Strojni tehnik, so me, kot zunanjega predavatelja, povabili k sodelovanju. Ker sem z njimi imel že do tedaj lepe izkušnje, sem z veseljem privolil. Poučeval sem različne tehniška znanja od izdelave in priprave tehniških risb posameznih predmetov, do analize statičnih in dinamičnih sistemov med samo proizvodnjo najrazličnejših produktov. Pri tem smo uporabljali tudi različne simulacije.

Z veseljem in ponosom se spominjam vsakega dijaka, ki sem ga imel privilegij spoznati in je na koncu uspešno opravil maturo. Pri tem pa so mi bili v veliko pomoč in oporo zaposleni na univerzi. Brez njihovega prispevka, dostopnosti, vedrine, sposobnosti in prijaznosti mislim, da takrat ne bi bili tako uspešni. Tudi zato se še vedno počutim kot del njihovega kolektiva, čeprav se je medtem marsikaj tudi spremenilo, seveda na boljše.

Ob njihovem prazniku jim iskreno čestitam in se veselim, saj je ta praznik hkrati tudi moj.

Franc Veselič,
predavatelj

Likovno ustvarjanje

Pred leti sem kot samozaposlena v kulturi, slikarka in pedagoginja, z nazivom mag. akademska slikarka in profesorica likovne umetnosti, pedagoško prevzela področje likovnega izražanja v srednješolskih programih na Ljudski univerzi Ptuj.

Izvajam predavanja in vaje za bodoče vzgojiteljice.

V tem delu uživam, predvsem zaradi dobre ekipe na Ljudski univerzi Ptuj, ki poskrbi, da vse teče po dogovorih in v prijetnem okolju. Sicer pa, kaj drugega; likovno ustvarjanje je najlepše delo in če ga znaš prenesti na mladino, je to toliko večji užitek.

V Centru za družine, Špajzi modrosti, pa sem izvajala likovne delavnice tudi že za ljudi s posebnimi potrebami in od najmlajših pa vse do odraslih, oz. starostnikov.

Pogoji za delo so odlični.

mag. Saša Bezjak,
predavateljica

Za zaključek

Kaj torej sploh želimo povedati ali prikazati z našim zbornikom?

Predvsem vam želimo v zelo zgoščeni podobi predstaviti častitljivo starost naše ustanove in pestre izobraževalne dejavnosti, ki smo jih izvajali nekoč in kar počnemo danes. Knjižica, ki jo prebirate, govori o zagnanosti, pridnosti, vizijah in prizadevnosti vseh naših predhodnikov in nas, danes zaposlenih, brez katerih Ljudska univerza Ptuj ne bi bila tako močno prisotna in prepoznavna na ptujskem in širšem območju in najbrž tudi ne bi bila "pomemben člen ptujske izobraževalne verige", kot se je izrazila naša županja. V njej se sliši glas nekdanjih in sedanjih sodelavcev, udeležencev najrazličnejših izobraževalnih programov ter predavateljev. Nekateri so z nami sodelovali v preteklosti, nekateri so še vedno ključen del naše zgodbe.

Z zbornikom želimo najprej nagovoriti prav vas, drage Ptujčanke in Ptujčani, saj ravno vam že več kot 80 let namenjamo našo pozornost. Ves čas smo se in se še trudimo pripraviti takšno izobraževalno ponudbo, ki je aktualna in za vas privlačna, predvsem pa takšno, ki vam širi obzorja znanja, bogati osebnost in krepi vaše zaposlitvene kompetence.

Nam pa zbornik predstavlja kratek, a celovit pregled prehojene poti. Pomeni nam čas za razmislek o tem, kje smo bili, kje smo danes in kam hočemo iti jutri. Preteklost je lahko nadvse koristen opomnik tako za dobre kot slabe dogodke ter odločitve in je hkrati imeniten pokazatelj v prihodnost, a le če ji znamo in hočemo prisluhniti. In mi ji znamo.

S ponosom in zavezo, da bomo svojemu poslanstvu in delu predani tudi v bodoče, vam predajamo naš zbornik. Pri tem se želimo iskreno zahvaliti vsem, ki so prispevali svoje poglede in vtise. Zahvala je namenjena slehernemu udeležencu in udeleženci, tako nekdanjim kot sedanjim, prav tako vsem predavateljem in zaposlenim na Ljudski univerzi Ptuj.

Zahvaliti se želimo tudi Zgodovinskemu arhivu na Ptuju, ki nam je omogočil pregled arhivskih gradiv in dovolil njihovo objavo. Še naprej si bomo prizadevali za odlično sodelovanje z Mestno občino Ptuj, našo ustanoviteljico in vsakim zavodom, organizacijo, društvom in ustanovo, s katerimi že sodelujemo in si tega želimo še vnaprej.

*Vivat Populi scriptor Universitas Poetovio.*²²

²² Lat.: "Naj živi Ljudska univerza Ptuj."

Viri in literatura

- Foto arhiv Ljudske univerze Ptuj
- Foto Alojz Janžekovič, Ptujski mestni trg poleti
- Mariborski večernik "Jutra", 16. 1. 1939, stran 3. URN=URN:NBN:SI:DOC-ON5SPATT from <http://www.dlib.si>.
- Ptujski tednik: glasilo Osvobodilne fronte za ptujski okraj 8. 4. 1960, stran 4. letnik 13, številka 14. URN:NBN:SI:DOC-HA1AJ039 from <http://www.dlib.si>.
- Ptujski tednik: glasilo Osvobodilne fronte za ptujski okraj 26. 6. 1959, letnik 12, številka 25, stran 3. URN:NBN:SI:DOC-W81HWBBC from <http://www.dlib.si>.
- Ptujski tednik: glasilo Osvobodilne fronte za ptujski okraj 27. 11. 1959, letnik 12, številka 47/48, stran 4. URN:NBN:SI:DOC-CWSOOJM6 from <http://www.dlib.si>.
- Ptujski tednik: glasilo Osvobodilne fronte za ptujski okraj, 5. 1. 1951, letnik 4, številka 1, stran 3. URN:NBN:SI:DOC-3LSMSAA8 from <http://www.dlib.si>.
- Šolska dokumentacija Ljudske univerze Ptuj.
- Šolska kronika Ljudske univerze Ptuj 1996 do 2019.
- Tednik 4. 9. 1964, letnik 17, številka 35, stran 4. URN:NBN:SI:DOC-E07OH5VK from <http://www.dlib.si>.
- Tednik 5. 7. 1963, letnik 16, številka 25, stran 4. URN:NBN:SI:DOC-F0PPB89J from <http://www.dlib.si>.
- Tednik 5. 12. 1974, letnik 27, številka 47, stran 8. URN:NBN:SI:DOC-6PDNSUVU from <http://www.dlib.si>.
- Tednik 14. 06. 1963, letnik 16, številka 22, stran 4. URN:NBN:SI:DOC-WQ1LUTFO from <http://www.dlib.si>.
- Tednik 14. 12. 1962, letnik 15, številka 48, stran 4. URN:NBN:SI:DOC-XJVOZEFW from <http://www.dlib.si>.
- Tednik 17. 10. 1991, letnik 44, številka 41, stran 6. URN:NBN:SI:DOC-VLSWA5RP from <http://www.dlib.si>.
- Tednik 20. 2. 1986, letnik 39, številka 7, stran 7. URN:NBN:SI:DOC-CLRGV612 from <http://www.dlib.si>.
- Temeljno sodišče v Mariboru, Enota v Mariboru, številka sklepa Srg 2004/91.
- Wikipedija, Štajerska domovinska zveza, (2014). https://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%A0tajerska_domovinska_zveza.
- Zgodovinski arhiv na Ptuj, SI_ZAP 0069/009 Skupščina občine Ptuj 1974, AŠ 2, Š. 022, Odlok o ustanovitvi Delavske univerze Ptuj, 22.2.1973.
- Zgodovinski arhiv na Ptuj, SI_ZAP 0074 Delavska univerza Ptuj 1945-1999, AŠ 1, OV. 5, Vabilo na predavanje 10.4.1946.
- Zgodovinski arhiv na Ptuj, SI_ZAP 0074 Delavska univerza Ptuj 1945-1999, AŠ2, OV. 10.
- Zgodovinski arhiv na Ptuj, SI_ZAP 0074 Delavska univerza Ptuj 1945-1999, AŠ 5, OV.33, Osnutek pravil Delavske univerze v Ptuj.
- Zgodovinski arhiv na Ptuj, SI_ZAP/0005/030/00053, Oznaka spisa: 3130-5-1909, AŠ 161.
- Zgodovinski arhiv na Ptuj, SI_ZAP/0069/004 Skupščina občine Ptuj 1969, AŠ 1, Š. 022, Statut Delavske univerze Ptuj, 8.4.1964.
- Zgodovinski arhiv na Ptuj, SI_ZAP/0074 Delavska univerza Ptuj 1945-1999, AŠ 1, OV. 1, Kratka kronika Ljudske univerze v Ptuj 1945/46.
- Zgodovinski arhiv na Ptuj, Fototeka, zbirka razglednic. Stavba Narodnega doma, na vogalu Vošnjakove in Jadranske ulice, ok. leta 1910.

Kontakt in lokacija LU Ptuj

Ljudska univerza Ptuj
Mestni trg 2
Ptuj, 2250
Slovenija

Telefon: 02 749 21 50
E-naslov: luptuj@siol.net

organizatorji izobraževanj/ strokovni sodelavci

Bernarda Kvas
bernarda.kvas@lu-ptuj.si, 02 749 21 58

Matjaž Habjanič
matjaz.habjanic@lu-ptuj.si, 02 749 21 50

Tanja Božič
tanja.bozic@lu-ptuj.si, 02 749 21 54

Simona Pučko
simona.pucko@lu-ptuj.si, 02 749 21 51

Janja Kafel
janja.kafel@lu-ptuj.si, 02 749 21 54

Nastja Glušič
nastja.glusic@lu-ptuj.si, 02 749 21 56

direktorica

Mojca Volk
mojca.volk@lu-ptuj.si, 02 749 21 52

tajnica v vzgoji in izobraževanju

Vesna Vinko
vesna.vinko@lu-ptuj.si, 02 749 21 50

svetovalka ISIO

Mateja Hlupič
mateja.hlupic@lu-ptuj.si, 02 749 21 55

Silvo Zapečnik

silvo.zapencnik@lu-ptuj.si, 02 749 21 50

mag. Andrej Korošec

andrej.korosec@lu-ptuj.si, 02 749 21 56

mag. Petja Janžekovič

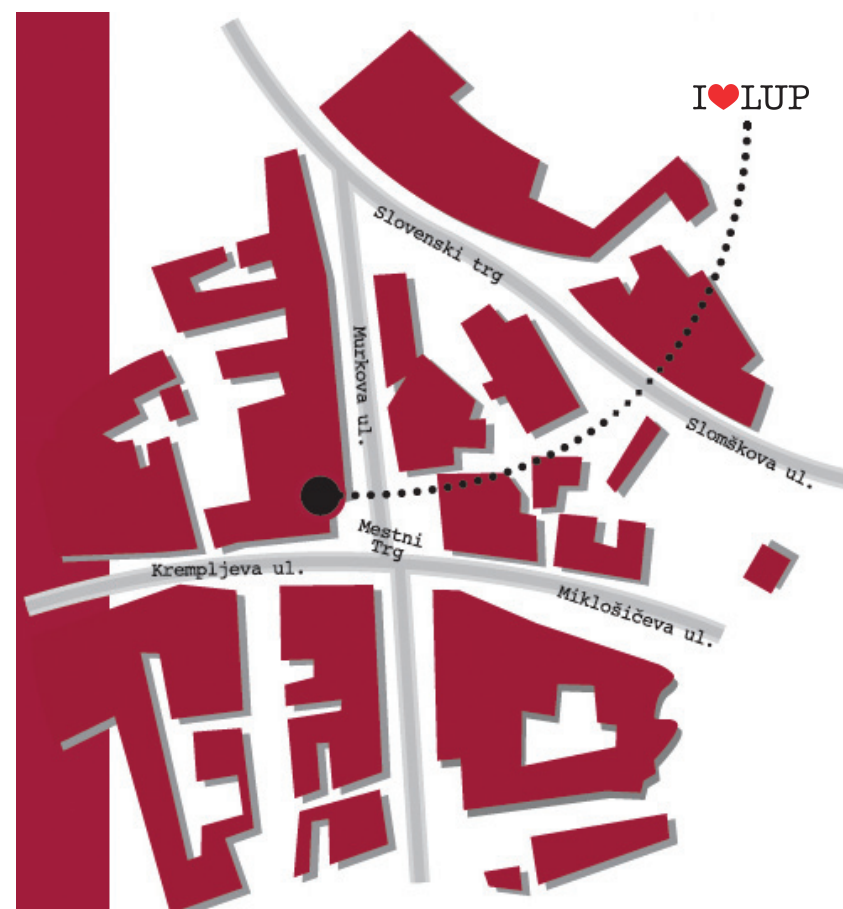
petja.janzekovic@lu-ptuj.si, 02 749 21 51

vodja središča za samostojno učenje

Dušan Šilak
dusan.silak@lu-ptuj.si, 02 749 21 51

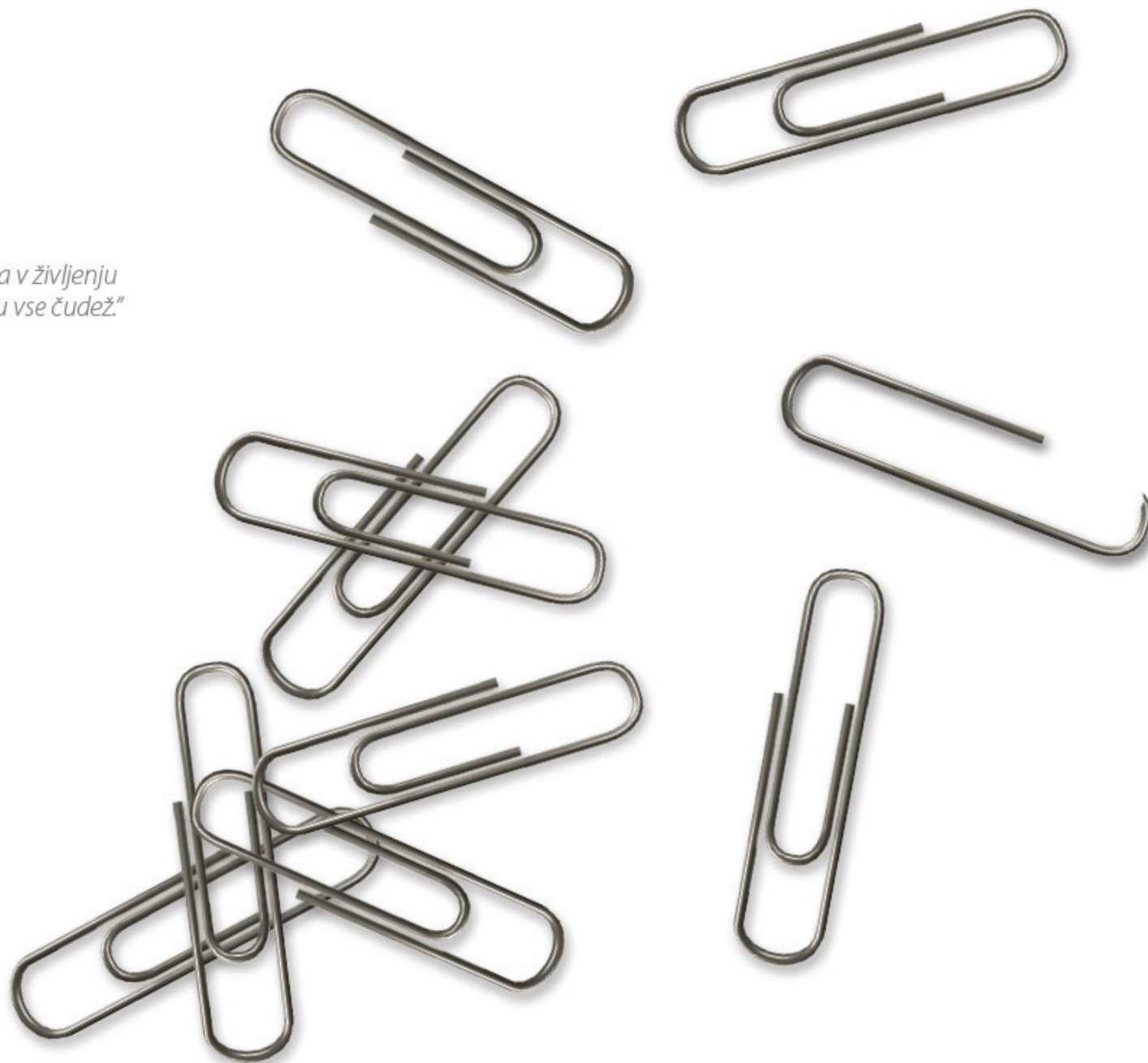
čistilka in receptorka

Zdenka Tomažič
zdenka.tomazic@lu-ptuj.si, 02 749 21 50

*"Živite lahko na dva načina. Tako, da v življenju
nič ni čudež. Ali tako, da je v življenju vse čudež."*

A. Einstein

I ♥ LUP